

...nam
...gentur
...quam
...vos
...aut
...omnis
...ego
...ait
...dicit
...quid
...negat
...Et
...terti
...et
...ne
...illa
...et
...sedete
...et
...et
...omn

iste. Verumtamen non sicut
ego volo. Sed sic tuus. Venit
ad discipulos et invenit
eos dormientes. Et dicit

M C P R S

vna hora vigilare meum
Vigilate et orate ut non
intretis in temptationem.
Spiritus quies promptus est
caro autem infirma. Porro
secundum abijt et oravit dicens
Pater mihi prout hic calix transire
in me bibere nulli fiat volun
tas tua. Venit iterum et in
venit eos dormientes. Et ait

I 6 I 4

lectus illis iterum abijt tertio
et oravit eundem sermonem dicens
Tunc venit ad discipulos suos
et dicit eis Dormite facti
et iniquitate. etc. Amen.

Arena Hutteri

60 13

Disputatio inauguralis de Fide significante Meisneri.

Disputatio de Calvinismo fugiendo Meisneri

De Vera Deitate Christi deput. Bald.

Disput. Antiphoniarum de Leyt, de Paulo Ruytenbachii

Disputatio Aristot. de duobus N. T. sacramentis Wilhelmii.

Disput. de officio Christi Franzi

Disput. de sacramentis N. T. Franzi

Disput. de Passione Iesu Christi Garbii

Harmonia Calvi. et Photii. Lyseri.

Disput. de Sacramento Eucharistiae serena ut videtur

P. Lyseri

Revisio de Hypothesi Genealogica Iulii Calvi

Σὺν τῷ Θεῷ.

Disputatio Anti-photiniana,

Complectens

ἘΛΕΓΧΟΝ ΒΔΕΛΤΙΣΜΑΤΩΝ,

Quæ de

I. LEGE & 2. PEC-

C A T O,

Fovent, ac spargunt

NE ARIANI POLONICI,

Iussu

Reverendi & Amplissimi Collegii Theo-
logici, in inclytâ Lipsiensium Academiâ,

ἐξ ἐπιταγῆς publicæ καὶ ἐμῆς, proposita,

Ad diem 30. Sept. & 1. Octob.

*Pro consequendâ potestate assumendi titu-
lum Doctoris in studio Theologico, quam
vulgò Licentiam vocant, à*

M. LEONHARD. RECHTENBACH

Saltzensi, S S. Theolog. Baccal. & Eccl.

VVeiffenf. Pastore ac Superin.

Lipsiæ, **TOBIAS BEYER** Excud. Anno 1612.

Viro amplissimo, consultissimo, eruditione,
prudentiâ, omniumq; præstantissimarum vir-
tutum nomine admodum conspicuo,

Dⁿ. CASPARO GRÆ-
VIO, celeberrimæ Lipsienſium Reipu-
blicę **CONSULI** dignissimo,

Domino, fautori, ac patrono ſuo, ſummo ſtudio perpe-
tim proſequendo,

declarandę gratitudinis

ergo,

offert atq; exhibet

M. Leonhard, Rechtenbach, &c.

Σὺν τῷ Θεῷ.

T H E S I S I.

Vemadmodum temporibus singulis, qui zizania per agrum Domini disseminare satagunt, doctrinam *Legis*, & *Evangelii* in chaos unum confundere solent.

I I.

Consimili ratione, postquam ex *Ebionis*, atq; *Pauli*, non *Apostoli* sed *Samosateni*, cineribus, enata nova *Photinianorum* blasphematorum progenies, illud unicè pensi ea maximi habuit, quo, non tantùm æternæ λόγος, æterni itemq; *sancti Spiritus*, *DEITATI* bellum indiceret, ac illibatam de gratuita hominis peccatoris corā Deo justificatione ὡς φκοιπαθήκην modis innumeris depravaret.

I I I.

Verùm ad fines suos dilatandos, veluti τὰς ἐν γαστρὶ ἔχθρας ἀνατέμνουσα, insignes quoq; illas de lege divina, δεῖξ; contrarie ejusdem peccato nimirùm, controversias in dubium vocare non erubuit.

I V.

Cui malo quia præsentì tempore obviari cœptum, dum æterna τῆ λόγος, & *Spiritus sancti* *DEITAS*, ac rursum sinceritas Ecclesiarum nostrarum de justificatione per *Christum* disquisitionibus præcedentibus scripturarum sacrarum autoritate asserta fuit.

V.

Ea propter ordo ipse, atq; simul superiorum autoritas postulat examinari hac vice, & συζητήσῃ, βδελύγματι *Photiniano-*
rum, quibus partim quidem 1. doctrinam de *Lege*, partim ve-

A 2

ro 2.

εὐ 2. doctrinam de *Legis contrario*, seu *peccato*, corrumpere,
allaborant.

V I.

Cujusmodi Capita ut eò dilucidius à nobis pertractentur,
totam *διάσκεψιν* in *duas primarias* distribuemus *secciones*, qua-
rum unaquæq; certa proponet *βδελύγματα*, quæ hoc ordine
enodabimus, ut 1. *συντόμως Antagonistarum* de singulis *βδελύγ-*
μασι proponamus *ἐμβλήματα*. 2. *iisdem divinarum literarum*
apponamus *θεμέλια*. 3. *Adversariorum* examinemus *κρησφύγετα*.

S E C T I O P R I M A.

Proponens.

Β Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α Τ Α Ν Ε Ο - P H O T I N I A Ν Ο Ρ V Μ
D E L E G E .

V II.

Ac sanè *doctrinam de Lege* quod attinet, impugnant eam
Photiniani recentiores, non uno, sed *variis modis*, insurgendo
videlicet, nunc quidem contra illius, 1. *Conditionem*, nunc 2.
contra *perfectiorem*, nunc verò 3. contra *Adimpletionem*.

B Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α Ι.

CONDITIONI LEGIS

oppositum.

I I X.

Nam, ut figillatim de *primo speciali βδελύγματι*, ipsâ nempè
Legis divina conditione, non nihil dicamus, operâ unanimi de-
fendunt omnes subsequētia Emblemata.

I X.

I. *Primum* totius *scripturae sacrosanctæ scopum* esse nul-
lum

lum alium, quàm conciones Legales & obedientiam Legibus morali-
bus debitam.

X.

II. Prophetarum omnium, itemq; CHRISTI, & Aposto-
lorum conciones singulas, unicè ab hominibus postulare, ut obedi-
entiam Legi morali debitam præstent, atq; sic justificari, & salu-
tem æternam consequi annitantur.

XI.

III. Conditionem hujusmodi, tacitè quidem primo, deinde
verò expressè, in ipso fædere sanciendo propositam Abrahamo à
IEHOVA fuisse, quando jussus, ut coram Deo ambularet, &
esset perfectus, hoc est, ipsi Deo parere non recusaret.

XII.

IV. Vitam æternam, observatoribus Legis debitam, sub lege
veteris Testamenti nec promissam, nec revelatam ulli fuisse, reser-
vatam autem & promissionem, & revelationem æternæ vitæ
hominibus novi Testamenti, ut ex mutato Testamento, hæredi-
tas mutata monstraretur, & pro terrena benedictione quam
Patres olim quæsierunt, quaque Deo obedientiam veterum
compensare placuit, nunc spiritualis, perfectior, & æterna re-
compensatio, propter melius officium Christi, atq; fædus præ-
stantius Mediatoris nostri, insinuaretur.

XIII.

Verùm enim vero ad frivolas hascè humani ingenii βλασ-
φημολογίας succinctè & ordine responsuri, de Emblemate primo,
permoti ductu, ac fundamentis sacrarum literarum, ita senti-
mus.

XIV.

Quodcunq; dogma 1. manifestis scriptura divinæ dictis
confoditur, & 2. perpetuæ ejusdem praxi repugnat, atq; tan-
dem 3. innumeris rationibus, ex ὀπλοθήκη Spiritus Sancti peti-
tis, refutari quàm facilimè potest, illud tolerari in Ecclesia mi-

A 3

nimè

nimè, magis autem damnari, & ad puteum infernalem ablegari à piis omnibus jure merito debet. Sed dogma Neo-Phe-
tinianorum de concionibus Legalibus, quod sint primarius &
unicus scripturæ sacrosanctæ scopus, est tale. Ergò

XV.

Propositionem cùm Scholæ Christianæ extra omnem dubi-
tationis aleam ponant, negare eam Adversarii non poterunt,
quippe qui, ut eorum scripta docent, à scriptura, & maximè à
novo Testamento, aut à Legibus per CHRISTUM in eo-
dem novo Testamento completius (ex eorum sententia) red-
ditis, totos sese pendere, passim jactitant.

XVI.

Assumptio verò patet. 1. ex illis scripturæ divinæ dictis, quæ
non in Lege, neq; etiam in obedientia Legi Morali debita,
contrà verò in CHRISTO, vel Messia, ejusdemq; beneficiis
voce Evangelii nobis revelatis, ceu supremo & unico salutis
nostræ fonte, atq; capite, principalissimum totius Biblicæ scri-
pturæ, & omnium Propheticarum & Apostolicarum concio-
num, scopum contineri disertis verbis attestantur.

Psal. 40. 8. *Luc.* 18. 31. *Luc.* 24. 27. *Ioh.* 5. 39. *Ioh.* 16. 14. *Apo.*
1. 8. *Act.* 10. 43. *1. Petr.* 1. 10. 11.

XVII.

Hinc enim talis emergit *διάρκεια*. Si 1. in capite volumi-
nis Biblici de Christo scriptum. 2. doctrina de Christi merito
concionum Propheticarum summa, atque argumentum. 3.
Christus primaria scripturæ capita enarraturus de seipso con-
cionatur. 4. Scripturæ de Christo testantur. 5. Spiritus
sancti officium, majestatem Christi illustrare. 6. Omnes
Prophetæ Christo testimonium perhibent. Et deniq; 7. tãna
Prophetæ, quàm Patriarchæ, augustissimi illius *πρωτευαγγελίου*
protoplastis in Paradiso annunciati, interpretes fuerunt, uti
non Legales conciones, nec obedientia Legibus Moralibus
debitæ,

debita, magis autem doctrina Evangelii de Christo, ejusq; merito, omnium in universum, & doctorum & librorum sacrae scripturae primarius finis, ac scopus erit. Sed verum prius. Ergo falsum minimè posterius.

XIX.

Ratio connexionis in luce clara posita est, & nititur *avridinen-
pe evn*, cum doctrina Evangelica, tum concionum legalium distincti-
one, cujus accurata observatio totius Theologiae fundamentum, destinata verò ignoratio, fons existit errorum obscurantium lucem doctrinae de Christo, ac de justificatione fidei, & perturbantium conscientias peccatorum mole oneratas, ut erigi omninò nequeant, magis autem in brevibus tentationum praecipites abripiantur.

XX.

Assumpti veritas ex superioribus exsplendescit allegatis, quorum summas generales argumentum ipsum repetit, & contradicentes ita in laqueos induit, ut ne gry quidem, quod hiscant, ulterius habeant.

XXI.

Quò accedit 2. *perpetua divina scripturae praxis*, monstrans itidem, praecipuè illud egisse Prophetas ac Patriarchas, ut homines voce Evangelii invitarent ad agnoscenda, percipiendaque fide ingentia, gratuitaq; Christi beneficia, non ut studio bonorum operum, & obedientiae Legibus Moralibus debita justificari anniterentur.

XXII.

A lapsu enim Adae usque ad diluvium ante omnia & primario locuti sunt sancti Dei viri de promissione illa solenni. Semen mulieris conteret caput serpentis, &c.

XXIII.

A diluvio autem ad Moysen usque tempora vigere capit cultus sacrificiorum, quæ non tantum eo nomine instituta fuerunt, ut essent

ut essent occasio, nervus, & conservatio publicorum congressuum;
itemq; calcar honestæ disciplinæ, & vitæ inculpatae.

X XIII.]

Verùm illuc tendebant ea omnia, ut prima concio de *semine benedicto* magis magisq; *repeteretur*, fides Patriarcharum de certitudine salutis confirmaretur, & verbum gratiæ *unicuiq; in Individuo applicaretur*, maximè cùm Deus ipsemet subinde explicationem illustrem revelati pridem Evangelii ostenderet, novas quasdam circumstantias adderet, & promissionem ipsam ad Abrahamum, ejusq; posteritatem, sigillatim verò ad tribum Juda, alligaret.

X XIV.]

A *Moyse usq; ad Prophetarum ordinem*, promulgata quidem denuo, & stabilita multis miraculis, *Lex Dei, & politia Israelitica* fuit, illudq; *ministerium à ministerio Evangelii diversum* maximè censerì debere, libenter concedimus.

X XV.]

Finem vero & significationem istius promulgationis, atq; adeò *totius politia Mosaica*, si vero intelligentiæ oculo inspicimus, negari planè nequit etiam *veteris Testamenti leges*, tam *Morales*, quàm *Ceremoniales*, & *Forenses*, pro modulo illorum temporum, ipsum Christum monstrasse, ejusq; umbras, typos ac figuras fuisse.

X XVI.]

De *Morali lege* disertè pronunciat Paulus, Christum esse *Legis finem*, Legem esse *Pædagogum nostrum in Christum*, ut ex fide justificemur, priusquam fides venirent, custoditos sub *Legè Judæos*, & conclusos in eam fidem, quæ revelanda erat.

X XVII.]

Ideò enim omnem *consilii* atq; *auxilii* humani *spem Lex Moralis interclusit*, & *extremæ injustitiæ*, tanquam horrendi cuiusdam, & *lethiferi morbi*, *Judæos convicit*, quo agnitis peccatis,

tis, & commerita Dei ira, porrò fide indubiã ex promissionibus Evangelii conceptà Christum mediatorem, ceu divinum quendam medicum, quærerent, ac consequerentur.

XXVIII.

De ceremonialibus autem Legibus manifestum, fuisse illas in V. T. visibiles, & palpabiles, quasi conciones, de Passione, morte, regno, sacrificio, & merito venturi Messia, quibus sub formã τὸ πρῶτον καὶ σκιάς, καὶ σκηνῶς καὶ στυγεχουμένως, victima secutura adumbrata, promissum semen Abrahæ prædicatum, Evangelii verbum revelatum, & absterisionis sordium per sanguinem Christi mens pia admonita semper fuit.

XXIX.

Ac quòd etiam Iudiciales, seu Forenses, Israelitarum Leges Christum monstrarint, id comprobat simul 1. distinctio illustris polittia Mosaicæ, in quâ ex certa stirpe nasciturus aliquando Messias erat, à gentibus aliis, simul 2. conservatio singularis tribuum & familiarum inter Iudæos, quâ integra Christi Genealogia continua serie ad nos transmissa fuit, simul 3. propugnatio mirabilis polittia istius, usq; dum exhiberetur Messias, simul 4. Eversio lamentabilis αὐτονομίας Iudaica, quæ nato jam, & à gente propria reprobato, Messia colophonem Legibus forensibus imposuit.

XXX.

Porrò, ut de Prophetis usq; ad Christi adventum nunc dicamus, notum est D. Petri ἀξίωμα, præfixum videlicet singulos in suis vaticiniis hunc scopum habuisse, quòd Christo testimonium perhibuerunt, atq; verbis, numero sanè perpauca, sensu verò & intellectu quàm gravissimis, personam, officium adventum, regnum, & beneficia Messia illustrarunt.

XXXI.

Quæ verò intermixta ipsorum Prophetiis historia, comminationes, correptiones, taxationes, prædictiones, responsa, &

B

politica.

politica sunt, illa eò spectabant, ut Iudæi suæ *imperfectiōis*, cæ-
citat̄is, iniusticiæ, nec non *maledictionis* admoniti misericordi-
am Dei implorare, medicum animarum quærere, & in expecta-
tione, ac fiducia Christi mediatoris acquiescere discerent.

XX XII.

Iam si ad *novum Testamentum*, & quidem I. ad *curriculum Mi-
nist̄erii Christi* in his terris respicimus, superstructæ omnes ejus
conciones super illud fundamentum sunt, quòd ipse Iesus sit
Christus, filius Dei, & quod credentes vitam habituri sint in
nomine ejus.

XX XIII.

De quo enim Moses in Lege, & Prophetæ scripserunt, quem
omnes Patres ac Reges pii multis seculis expectârunt, ille, in-
vento Iesu Nazareno filio Ioseph, inventus ipse est, ille ex sinu
Patris non Legem, quæ per Mosen fuit lata, sed Evangelium,
quod est mysterium à seculis absconditum, in temporis plenitu-
dine, simul *verbis*, simul *factis* nobis patefecit.

XX XIV.

Verba sunt, quòd Christus *argumentum* suæ *doctrina* proposi-
turus, Nicodemo dixit, Coelestem Patrem ex immensa miseri-
cordia filium unigenitum in mundum misisse, ut pro nobis Le-
gi satisficiat, & in regno suo nos vocet, illuminet, justificet, gu-
bernet, ac conservet, ad æternam gloriam. Et alibi dicit; Hæc
est voluntas Patris, ut omnis qui vidit filium, & credit in eum,
non pereat, sed habeat vitam æternam.

XX XV.

Facta verò sunt, quòd Christus *se* pro nobis *in mortem tra-
didit*, & ad mortem usq; crucis Patri obediens fuit.

XX XVI.

Vnde & ineffabilem Dei erga nos *Φιλανθρωπίαν*, tanquam in
speculo lucidissimo, intuemur, & præterea *primarium N. T. sco-
pum* deprehendimus.

XX XVII.

Qui

Qui ne utiquam consilium Dei νομικόν, cujus respectu Christus, patiēdo ac moriēdo iram Patris, ipsamque adeò maledictionem Legis portavit, & dominica Passio scopulos magis desperationis, quam adminicula consolationis, prout in Iuda proditore apparet, suppeditare nobis posset.

XXXVIII.

Verum consilium Dei εὐαγγελικόν, cujus intuitu Christus pro nobis in mortem traditus; nobis à Deo sapientia, justitia, sanctificatio, & redemptio factus, nobis Φιλαγωγία, & bonitatem Patris ponderandam ob oculos statuit, ut sic fides in nobis excite- tur, quæ ex Legali passionis Christi consideratione oriri planè nequit.

XXXIX.

Patefcit id ipsum liquidò, si tandem pro natura N. T. 2. ad curriculum ministerii Apostolici oculorum aciem convertimus, ubi doctrina Evangelii, ceu scopus scripturæ totius primarius & semen quoddam nobilissimum per universum terrarum orbem largissimè sparsum ac fufum fuit.

XL.

Similiter Apostoli, cum D. Paulo contestati singuli sunt, omni alia carere se scientia, præter solam Christi solius, eiusdemque crucifixi cognitionem, merita ac beneficia, quorum respectu ipse caput corporis Ecclesie, itemque principium & primogenitus ex mortuis, qui in omnibus (adeoque etiam in verbi prædicatione, & Biblico volumine) primatum ac dominatum teneat.

XLI.

Quòd si autem, ut jam tandem in hoc membro receptui canamus, vox Evangelii, non Lex, nec operum exactio, 1. à lapsu Adæ usque ad Diluvium. 2. à Diluvio ad Moysis usque tempora. 3. à Moysè usque ad ordinem Propheticum, 4. à Prophetis usque ad novum Testamentum, 5. sub novo Testamento, simul in ministerio Christi, simul in scriptis & concionibus Apo- stolorum, primarius finis, caputque summum doctrinae

Ecclesiastica fuit, utiq; & hodiè, non *Legales conciones*, è con-
versa verò vice, *Evangelii vox*, atq; *promissiones de Christo*,
primarius *scripturæ sacræ scopus* censeri & æstimari debent.
Sed prius hætenus abunde comprobatum fuit. Ergo & poste-
rius acceptandum erit.

XLII.

Atq; illud eo magis, quando insuper 3. *contraria Neo-Pho-
tinianorum argutia innumeris rationibus*, ex ὀπλοθήκη *Spiritus san-
cti* petitis refutari quàm facilimè potest.

XLIII.

Quomodo enim non *pro insigniter absurdo* habendus esset
ille? qui, quæ, 1. *natura* quodammodo sunt nota, 2. & de
folis vel *peccatis*, vel *bonis operibus* agunt, 3. *nullum* vero ho-
minem, quales nunc sumus, *justificant*, 4. ac *inter tonitrus &
fulgura* ministerio hominis *promulgata*, 5. *conditionem
perfectæ impletionis*, tanquam *causam*, requirunt, 6. *ratione
etiam principalis sui usus*, hominibus *securis*, impiisq; propo-
nenda, 7. *opera*, Deo placentia, & facienda, duntaxat *mon-
strant*, tandemq; 8. *iram*, *maledictionem*, *mortem*, & da-
mnationem *denunciant*, parafangis multis præferre, ac præpo-
nere isti doctrinæ vellet.

XLIV.

Quæ 1. *nullo rationis acumine percipitur*, *ministerio
autem Spiritus sancti* revelatur, 2. de unigeniti *fili* Dei *per-
sona*, officio ac beneficiis concionatur, 3. atq; ei, qui non
operatur, credit autem ei, qui *justificat impium*, *fidem ad justiti-
am imputat*, insuper etiam 4. *gratiosis & salutiferis miracu-
lis*, & signis amabilibus, *mediatore Christo*, *publicata & obfigna-
ta*, 5. *Fidem in Christum non αἰτιολογικῶς, sed tantum λογικῶς*, &
sub *conditione ὀργάνου*, sine quo applicatio beneficiorum Christi
fieri non potest, requirit, 6. ad *afflictos*, *pœnitentes*, &
pauperes Spiritu pertinet, 7. *Spiritum sanctum*, cujus gratia bo-
na

na opera fieri possunt, & imperfecta adhuc, Deo propter Christum placent, *subministrat*, tandemq; 8. *salutem*, justiciam, reconciliationem, liberationem, pacem, & vitam aeternam *confert*?

XLV.

Atq; *Legalium concionum conditio* talis est, quod 1. *note* aliquo modo rationi sunt, 2. de solo *faciendo* agunt, 3. *justificari neminem* possunt, 4. *inter voces & lampades*, cœ signa planissima iræ & judicii divini adversus peccatores, *per Moſen*, servum Domini, populo *innotuerunt*, 5. *promissiones ad proprium*, perfectum, purum, & absolutissimum hominis *obsequium*, tanquam *ἀίτιον ἀνεργήμων*, restrictas habent, 6. *πρώτως καὶ νεώτως* solos *impœnitentes*, injustos, non conversos, & in peccatis perseverantes, respiciunt, 7. *vires nullas* ad postulata opera *suppeditant*, tandemq; 8. non nisi *accusare*, *terere*, iram operari, maledicto subiicere, nec non *mortem denunciare*; sciunt, veluti innumeris probari dictis scripturæ quàm *facilimum*.

XLVI.

E conversâ vice, notanda maximè de *doctrina Evangelii* subsequentiâ capita veniunt, quod 1. *patefactionis ratione*, animalî hominî à seculis & generationi absconditum, nunc ministerio Spiritus revelatum, 2. *materia respectu*, circa τὸ πῶς occupatum, de promissi atq; exhibiti pridem Messia personâ, officio, ac beneficiis concionatur, & 3. quoad ἐνεργεῖαν, potentia est ad salutem omni credenti.

XLVII.

Sic si 4. *promulgationis modum* contemplamur, est hoc doctrinæ genus miraculis per quàm multis, atque iis salutaribus communiter, & acceptis quibuslibet, confirmatum, non per homines, sed *per ipsum unigenitum Dei filium*, mediatorem unicum inter Deum & homines, qui 5. quoad *promissionum for-*

B 3

man,

*nam, sine ullo aut laboris præcidanei, aut obsequii proprii in-
rultu, gratis, spontèq; ob solum meriti sui interventum, eternam
vitam credentibus promittit,*

XLIX.

Quin quoque 6. ratione *objecti* pertinet Evangelium ad
*pauperes Spiritu & contritos corde; quibus 7. respectu opitula-
tionis Spiritus sanctus simul dat, quod Evangelium postulat,
nempe fidem, & justitiam coram Deo acceptam, ut tandem 8.
effecti respectu, Evangelium etiam ipsis, ministerium Spiritus, sa-
lutis, & justitiæ, item verbum liberationis, reconciliationis, & pa-
cis existat.*

XLIX.

Patet ergò, etiam ex hisce rationibus, *Evangelii vocem Lega-
libus concionibus* parasangis multis *preferendam* esse, adeoq; pro
primario scripturæ sacrosanctæ scopo censerì, atq; haberi de-
bere, id quod contra *Photinianorum* $\kappa\upsilon\beta\epsilon\iota\epsilon\gamma\upsilon\mu\alpha\tau\omega\upsilon\sigma\sigma\phi\iota\alpha\upsilon$, ob o-
culos omnium in clara luce ponendum fuit.

L.

Falsum autem sequitur hinc esse itidem *Emblema alterum,*
nimirum *Prophetas, Christum, & Apostolos unice obedientiam Mo-
rali Legi debitam* ab hominibus *postulare*, ut sic *justificentur*, & sa-
lutem æternam consequantur.

LI.

Nam quod I. ad *argumentum ipsum conctonum Christi, Pro-
phetarum & Apostolorum* attinet, ex præmissis luculenter ap-
paret, *neq; primarium, neq; solitarium scriptorum Biblicorum caput
Legem esse*, magis vero *duo cum suprema cælestis doctrina capita
sint, Lex & Evangelium, peculiare unicuiq; assignari debere
aithods, exactiones vel postulationes.*

LII.

Legis postulationes spectant $\tau\acute{\alpha}\ \pi\epsilon\gamma\upsilon\tau\acute{\alpha}$, & non tantum exter-
nam sed *internam etiam obedientiam*, unà cum naturæ, omnium-
que

que virium perfectione consummatissima exigunt, quam & nemo hominum viribus suis post lapsum consequi potest, & qui non habent, à lege ipsa graviter accusantur & damnantur.

LIII.

At *postulationes Evangelicae*, nec bona opera, nec peccata, sed τὰ πιστὰ, spectant, & firma cordis fiducia, ita *universo Dei verbo assentiri* jubent, ut *irretortis tamen oculis promissiones gratiae salutaris in Christo*, ejusq; redemptionis officio, *respiciamus*, cæteras vero doctrinae cœlestis partes ad promissionem istiusmodi referamus.

LIV.

Quamquam interim negari nequeat, 3. V. T. & *ante adventum Christi*, ubi administratio doctrinae, ac modus ducendi homines ad fontem & autorem salutis, itemq; ad cognitionem gratuita Dei misericordiae in Christo, onerosior, molestior, & rigidior non nihil fuit, *variores quoq; Evangelio crebriores contra Legis, exactiones & postulationes* fuisse adeo, ut *harum copia*, sub tenera illa, & puerili Ecclesiae aetate, *istarum paucitatem* non parùm *obscuravit*, atq; ulterius nihil, quam *rudem συναγωγίαν*, seu qualemcunq; delineationem Christi *venturi*, & beneficiorum ejus, *Patribus* istorum temporum, donis majoribus & peculiaribus Patriarcharum carentibus, in *typis, figuris, ceremoniis, ac ritibus* variis *proposuerit*.

LV.

Sub *novo Testamento* ducit nos Deus suavius longè ac liberalius, dum *citra duras illas Legis exactiones*, sublatoq; à cervicibus nostris maledictionis onere & dispunctis ceremoniarum observationibus sumtuosioribus, *Evangelii predicatio* inter nos *manifestatur clarius*, & per Baptismum, ac Coenam Domini, praesens haereditas, corpusq; solidum exhibetur.

Adhæc

LVI.

Adhæc si 2. *Scopum Legalium postulatorum*, in Christi, Prophetarum & Apostolorum concionibus, hinc inde occurrentium, perpendimus, *nequaquam* illa eo tendunt, *ac si obedientia legi morali prestita, justificari, & salutem æternam consequi possimus.*

LVII.

Efficit hoc clausis oculis contra veritatem lavare, & impudentissimo ore in faciem D. Paulo contradicere, qui *διαρρήδην* asserit, *non esse datam legem δυναμῶν ζωοποιῆσαι* cum quia scriptura omnia sub peccatum conclusit, ut promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus, tam quia ipsamet Lex per carnem infirmatur, & per sua opera promissionem vitæ conferre planè nequit.

LIX.

Imò *posita justificatione ex lege, ἀκαταβλήτως* sequitur, vel 1. Christum frustrâ *mortuum?* quod *ἀσεβές, καὶ ἄτοπον*, vel 2. gemina hominem justificari *obedientia?* quod *βλακικόν, συνεργιστικόν, καὶ ἄλογον*, vel 3. *imperfecta obedientia* justificandi vim imputandam esse? quod *ἄπερ γε φῶν, ἀιχερόλογον, καὶ ἀδύνατον*

LIX.

Porro, ut jam ad *Emblema tertium* accedamus, quod videlicet speciatim *Abrahamo conditio, & obedientia legalis proposita unicè à I E H O V A* fuerit, cum coram D E O ambulare, & perfectus esse, juberetur.

LX.

Opponimus huic *λίαν μεγάλην αἰτίματι* talem Syllogismum. Quæcunq; interpretatio, ipsi 1. *textui*, 2. *facto*, seu rerum eventui, 3. *Sanctorum Patriarcharum imitationi*, & 4. *Explicationi in Novo Testamento*, contraria maximè, & directè est, illa ab Ecclesia approbari minimè, reprobari autem liberè, & potest, & deber. Sed interpretatio ambulationis Abrahamæ
coram

coram DEO, Legalis merè, est talis. Ergò.

LXI.

Propositio uberiori probatione non eget. *Assumptio* verò patescit, 1. ex *textus Genescos*, tam 1. *Antecedentibus*, quàm 2. *Cohærentibus*, & tandem etiam 3. *Consequentibus*.

LXII-

Antecedentia docent, non collata tantùm hæcenus à DEO multiplicia in *Abrahamum* beneficia fuisse, quorum memoriam ipse ut sedulò obsequiis gratis replicaret, rei necessitas postulabat, *studere eum pietati*, rectè agnoscere & invocare DEUM, omniaque dicta & facta, tanquam in conspectu DEI acta, ad normam verbi ipsius instituere ac dirigere.

LXIII.

Verùm dictas quoq; illi *promissiones* multifarias & singulares, ceu sunt 1. *Terræ Canaan possessio*, 2. *posterorum multiplicatio*, 3. *Messia* venturi ex posteritate illa generatio, quæ utiq; tanquam ἐπιζόμενα καὶ βλεπόμενα, ad declarandam gratitudinem in *Abrahamo* fidem requirebant, credentem παρ' ἐπίδα ἐπ' ἐπίδι & auscultantem DEO, ut abiret in locum, quem accepturus erat, nesciens licet, quo venturus esset.

LXIV.

Deinde etsi *Abraham* statim, cùm ex *Ulr* Chaldæorum à Domino evocaretur vocanti DEO fide obedivit, nec quicquam de certitudine prolis promissæ, ac secuturæ dubitavit, adeoq; quàm plurima alia bona opera ab illo tempore fecit, quæ si ex fide profecta non fuissent, neq; ipsa placere DEO, neque *Abrahamum* acceptum DEO reddere, potuissent.

LXV.

Nihilominus, quia partim in seipso, tanquam senio jam confecto, nullamq; adhuc prolem habente, σωμα νεκρωμένον, partim 2. in *conjugè*, ætate provec̃ta, naturalem sterilitatem, & omnimodam νεκρωσιν τῆς μήτρας deprehendebat.

C

Hinc

LXVI.

Hinc, per differentiam *titubans nonnihil*, non modò, 1. *sub-
verebatur*, filium Eleazari bonorum suorum fore hæredem, sed
& 2. *persuaderi sibi*, contra primævam Dei institutionem, li-
cet pro more istorum temporum *συληροτραχίλων*, à conjuge
patiebatur, ut *ancillam in matrimonii fidem*, sobolis suscitandæ
causa adscisceret, quantumvis Deo id vehementer displiceret.

LXVII.

Nec verò Abrahamus, vel à viis mandatorum Dei plane
recederet, vel totale fidei naufragium faceret, *loco remedii salu-
taris opus* fuit, non tam *Legali morum* ac vitæ *reformatione*, quàm
Evangelica commonefactione, & *promissione*, simul 1. *ut* discussa
tentatione priori, *fides* inchoata de semine ex ipso & Sara pro-
dituro posthinc plenius *corroboraretur*: simul 2. *ut ad curren-
dum alacrius* in circo *pietatis*, & *morum sanctiorum*, ceu fructu-
um veræ fidei indubitatorum, Abrahamus ipse magis magisq;
extimularetur.

LXVIII.

Monstrat idem *Textus coherencia*, ubi *injunctæ* Abrahamo
coram Deo ambulatio, per *ἡπεξήγησιν* ita redditur, *Esto perfectus*, seu
vir perfectionum, cujusmodi formula pro natura Hebrææ vocis
Thamim *ἡμ πληθωτικὴν* habet, ac omnimodam rei vel personæ,
perfectionem notans, *secundum Evangelii explanationem*, *πρώτως*
quidem *iustitiam fidei*, *ἑπομῶς* verò *justitiam novæ obedientiæ*, ex
sententia Lutheri, complexu suo continet, prout infra item
docebitur.

LXIX.

Consequentia verò *Textus* verba mentionem iniiciunt, 1.
Constitutionis Abrahæ in patrem multarum gentium: 2. *Pactio-
nis Dei cum Abrahamo, & ejus semine*: 3. *Promissionis terræ*
Canaan in possessionem æternam: 4. *Custoditionis pacti divi-
ni in circumcissionis exercitio*, quæ siugula ut *in typo* *σαρκετικῶς* *ἐν*
ἀντιτύπῳ.

ἐντιτύπω πνευματικῶς, intelligenda sunt, sic ab *Abrahamo* non solum pietatis & sinceritatis studium, sed ante omnia fidem in promissum benedictionis semen, loco obligationis reciprocae exigunt, attestante Paulo, dum ait: Non per legem sed per justitiam fidei, factus est Abraham *τὸ κόσμος κληρονομήσας*.

LXX.

Cætera, si jam 2. ex *facto* vel *eventu rei* de ambulatione, ac perfectione, quam Deus ab Abrahamo postulavit, iudicium ferre volumus, testatur partim 1. *ejectio Agaræ* per Saram, consideratione promissæ benedictionis, non in Isaacem, sed in Isaacum competentis, à marito petita, facillimèq; impetrata, partim 2. *Immolatio Isaaci*, à Deo mandata, & ab Abrahamo sine omni fluctuatione suscepta, tantum habuisse pondus apud Abrahamum *presentem adhortationem*, ut illius ductu permotus, ipse quoq; 1. *firmissima cordis fiducia promissioni de Messia*, ex Isaac, tanquam hærede legitimo, nascituro unicè *adhaerit*, contra vero 2. *Ismaelis dimissionem* forti animo tulerit: & tamen 3. *legitimum etiam heredem*, ad iussum Dei, *immolare* non gravatus fuerit: 4. *innixus* illi *σερεῶ θεοῦ ἐν τῷ θεῷ ἔχοντι τὴν σφραγίδα πάντην*, Deum vel ex *mortuis* oblatum Isaacum resuscitare, vel quocunq; modo alio ex *cineribus* ipsius *redemptorem mundi* producere, posse.

LXXI.

Ac quod *injunctum* Abrahamo fuit, ipseq; diligentissimè observavit, id quoq; 3. *Patriarchæ* reliqui & tota *posteritas*, exemplo suo *comprobare* studuerunt, incumbentes in illud unicè, ut coram Deo, & in una eademq; *fide venturi benedicti seminis* mulieris, & in *sinceritate cordis*, seu studio serio obsequendi, ab hypocriti, & simulatione alieno ambularent, quippè quòd *cum illis item fœdus solenne in circumcissione ininitum*, & per Moysen singulis dictum, ut Prophetam illum, quem missurus Dominus erat, audirent.

LXXII.

Vt non urgeamus ἀποτόμως, quod 4. *Scriptores novi Testamenti, Ambulare illud coram Deo ad exercitium in iustitia fidei, & cognitione Iesu Christi, cuius fructus, ac ἐπιόμωρον Bona opera sunt, accommodare semper solent, prout videre apud Paulum ad Galatos, ad Colossenses, ad Philippenses.*

LXXIII.

Sigillatim verò explicat *autor Epistolæ ad Hebræos* Φερόων Mosaicam, prout illa de *Henoch* usurpata legitur his verbis. Priusquam transferretur Henoch, testimonium acceperat, quod placeret D E O. Atqui sine fide fieri non potest, ut quis illi placeat. Qui autem accedit ad D E U M, eum credere oportet, &c. In testimonium luculentissimum, *ambulationem Patriarcharum coram Deo*, ante omnia *includere Fidem*, nec æstimandam ex dignitate aliqua, & merito operum priorum, id quod tamen *Tertium Neo-Photinianorum Emblemata* ὁρθοδοξία nostrarum Ecclesiarum de *doctrina Legis* oppositum, blasphemè urget atq; exigit.

LXXIV.

Pergamus adhuc ad *Emblema quartum*, quo *Legi V. T.* aperte *promissiones cœlestis hereditatis & recompensationis aeternæ, detrahuntur*, ac planè abnegantur, contra *Expressa sacrarum scripturarum testimonia*, quæ omnibus perfectam obedientiam *Legi præstantibus*, disertè *vitam ac prosperitatem pollicentur*, non *temporalem duntaxat*, impiis non minus atq; piis à Deo concessam, & illis sæpenumerò diuturniorē longè, quàm hiscè. Verùm *κρείων* atq; *πρώτως aeternam*, ac cœlestem *piis solum*, non impiis item, ex *Dei promissione & misericordia competentem.*

LXXV.

Dicta potissima hæc sunt, Custodite leges meas, atq; iudicia, quæ faciens homo vivet in eis, Qui fecerit iustitiam & iudicium, & super montem non comederit, &c. hic non morietur.

tur

tur in iniquitate Patris sui, sed vita vivet. Et dedi eis præcepta mea, & judicia mea ostendi eis, quæ faciens homo vivet in eis. Hoc fac, & vives, Lex non est ex fide, sed qui fecerit ea, vivet in illis; Multi de his, qui dormiunt in terræ pulvere, evigilabunt, alii in vitam æternam, &c.

LXXVI.

2. *Præxin I E H O V A E*, qui mortem æternam transgressoribus *primæ præcepti*, de non tangenda arbore scientiæ boni & mali, *denunciando* ex adversa vice demonstravit æternam vitam *promissam*, ac destinatam iis, qui creatori Deo obedientiam præstituri, e-
jusq; voluntatem ex verbo & præceptis divinis agniture essent. Et dum post lapsum protoplastis, à facie Dei fugientibus, *promissionem de semine benedictio*, serpentis caput contrituro, proponit, non modò *serpens* revelat hominibus æternam vitam, sed *antiserpens* quoque ostendit destruendam certissimè æternam mortem, quæ primaria capitis serpentini pars, & ubicunq; profligata, promissionem gratiæ ac spem vitæ æternæ concipere, & alere jubet.

LXXVII.

3. *Methodum Patriarcharum & Prophetarum*, qui de Messia venturo sermonem instituturi, loca cultui divino consecrata, domum Dei & portam cœli, domum Dei, in qua qui hic habitant, illic I E H O V A M maximum in sempiternum laudabunt: ipsum verò Messiam salutare Dei: servum Dei justum, in scientia sua multos justificantem: I E H O V A M, qui est nostra justitia: qui perditurus mortem in sempiternum: qui mortis mors, & pestis inferni, futurus, unanimo ore ac corde appellat.

LXXVIII.

4. *Exemplum Christi*, qui Judæis veram viam æternæ vitæ cognoscere satagentibus, scripturas (quales tunc Libri Moysis, Psalmi & Prophetæ erant) commendat, scrutandasq; de-

mandat, isto potissimum nomine ac titulo, quod in illis æterna
vita haberi potest, quodq; de Christo testimonium perhibent,
ad quem qui venit, æternam vitam habet.

L X X I X.

5. *Pronunciatum Petri*, qui de patribus V. T. in concilio
Hierosolymitano solenniter edisserit, illo s quoq; credidisse,
per gratiam Domini nostri Iesu Christi, non minus se, atque
nos salvari quod fieri utiq; non potuisset, si verbum salutis, &
concionem de æterna vita, nunquam audivissent? si promissi-
ones nullæ de recompensationibus æternis factæ illis fuissent?

L X X X.

Ex quibus tandem hunc in modum inferimus: Quodcun-
que dogma 1. apertis scripturarum sacrarum testimoniis;
itemq; 2. praxi I E H O V Æ, ac 3. Methodo Patriarcharum
& Prophetarum, nec non 4. exemplo CHRISTI; & de-
niq; 5. pronunciato Pauli, manifestè repugnat, illud jure me-
rito damnari, reiiciq; debet. Emblemata quartum Neo-Photi-
nianorum id facit, prout ex præmissis hætenus apparet. Con-
cludant ergò ipsimet Adversarii, atq; Ecclesiam posthinc *Quar-
tiani* suis absurdissimis turbare ac prægravare desinant.

L X X X I.

Maximè cùm & *nova* illa *Responsionum inventa*, quibus partes
suas beare nituntur, vix aranearum ὀφισμασιν similia, penitusq;
in lubrico posita sint.

L X X X I I.

Nam quod pro *Emblematis primi* palliatione dicitur. 1. *Io-
hannem Baptistam* hunc sibi præfixum maximè *scopum* habuisse,
ut *ante omnia Legem*, seu peccati, iræq; Dei, ac æternæ damna-
tionis cognitionem *doceret*, adeoq; diceret, *Pœnitentiam* agite, in
propinquo enim est *regnum cælorum*. 2. *Christum* ipsum *ver-
bis iisdem* docendi publicè *ministerium auspiciatum* esse, & genui-
num *Legis sensum* in initio prædicationis suæ proposuisse, illu-
strasse.

strasse. 3. Eundem quoq; injunxisse Apostolis, primo loco pœnitentiam, postmodum verò peccatorum remissionem, in nomine suo docerent, atq; nunciarent. 4. Evangelium in U. T. promissum ac tacitum, nondum verò reverà, nec etiam manifestatum, fuisse, ex istis & sexcentis aliis, putidæ Antagonistarum causæ ne minimùm accedit commodi.

LXXIII.

Siquidem in adductis locis. 1. pœnitentiæ vocabulum ἡμετέρας ἢ σωόλως, pro tota hominis peccatoris ad Deum conversione, quæ neq; ex sola Lege, neq; ex solo Evangelio, sed ex utroq; doctrina genere simul, petenda est, non εἰδικῶς ἢ κατὰ μέρος pro sola μετανοία, & serâ peccatorum agnitione, sumitur, quæ ἀντιδιηγερωδῶς ἀπὸ τῆς πίστεως distingvitur, ex sola Lege non etiam ex Evangelio, oritur, & plerumq; alteram partem, nempe fidem, adjunctam habet.

LXXIV.

2. Preparatio duntaxat, aut ordo docendi Legem & Evangelium, non pœnitentiâ, aut dignitas proponitur, quando Lex peccatori primùm inculcanda, ut ex ea aliquam discat peccatorum agnitionem, & Dei efficacia iram ejus, pœnasq; commeritas sentiens, medicum quærere incipiat, quem mox jucunda Evangelii vox ostendit, quodq; omnibus in eum credentibus, gratis, ex misericordia peccata remittantur, & Legis impletio imputetur, fundamentis validissimis evincit.

LXXV.

3. Περὶ τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ itemq; de nomine Christi, monstrat principalem scopum, tam prædicatæ pœnitentiæ, quàm explicatæ à Domino Legis, qui est, ut ex regno principis hujus mundi ad regnum gratiæ transferamur, & in eo, non tam comminationibus Legis obtundamur, quàm humiliari Spiritu, vera Dei agnitione ac cultu accendamus, per Christum in filios adoptemur ac renovemur, atq; ipse à nobis glorificetur ac celebretur.

4. Evan

LXXXVI.

4. *Evangelium præteditur completum, suaq; promissione exhibitum, quo Patres V. T. caruisse, nemo est qui negat, cum demum præconio Christi revelatum fuerit: Malè autem & ὁ ἄλλος λογισμῶν κατὰ πῶς ἀπλῶς concluditur ab hoc ad Evangelium promissum, cujus respectu Patres veteris Testamenti eandem nobiscum Evangelii doctrinam de gratuita reconciliatione, de remissione peccatorum, justitia, & vita æterna per fidem propter mediatorem habuerunt, licet, pro temporum & qualitatum diversitate in venturum Messiam crediderint, cum nos jam in exhibitum credamus.*

LXXXVII.

Porro *appendiculas*, pro expoliendo *Emblemate secundo* adinventas, quod attinet, nimirum 1. in *veteri Testamento* plurimas *conciones Legales*, nullas planè, vel certè paucissimas *Evangelicas* dari. 2. *Legem solam*, omiſſa concione Evangelii per Christum revelata, à *Moyse traditam* fuisse. 3. *Factores legis*, hodieq; non minus, atq; olim, æternum *salvos* fieri. 4. *Negata justificatione ex Lege*, ipsam *Legis prædicationem frustraneam* planè & inutilem reddi. Respondemus:

LXXXVIII.

1. Per Ἰπτεροπλῶ. *Extremo* quidem *verborum sono* plurimas & postulationes & promissiones V. T. *Legales* esse, quippe aliter longè redemptionis mysterium, & totum religionis σίγημα prænunciantes, quàm revelatum illud in novo Testamento est, quantumvis *gratia*, atq; *virtus ad salutem*, utrobique eadem non minor recondita.

LXXXIX.

2. Per διορισμὸν. 1. *Conditionis*, quæ in U. T. fuit τυπική, in N. T. est σωματική. & 2. *graduum*, dum in *veteri Testamento* minor, imperfectior, ac tenuior, in N. T. major, uberior, & plenior *gratia* est, non *salvatoris*, sed *cognitionis*.

3. Per

XC.

2. Per ἐκδήλωσιν Φερόσιως Iohannitica, quæ Ἀπὸ Μωσέως Legem *datam*, atq; propositam innuit; non 1. ἀπλῶς, & omiſſa omni Evangelii concione; neq; etiam 2. ἐξουσιαστικῶς, ἢ ἀυθεντικῶς quasi Lex per Moysen, tanquam autorem, facta & inventa: sed 3. συγκριτικῶς, & ut monstrarentur fœderis utriusq; Legalis pura, atq; Evangelici, *mediatores*, quorum ille *Moses*, hic *Christus* est: & tandem 4. Ἀγωνικῶς, cum mediante Moſis ministerio Lex olim promulgata, per Christum verò Evangelii lux nobis primum exorta, clarissimèq; annunciata sit.

XCI.

4. Per Ἀνάκρισιν, Verùm equidem, si 1. ad τὴν φύσιν Legis respiciamus, *inesse* illi δυνάμιν, jus, atque potestatem *justificandi* omnes, qui *non tantùm audiunt* Legem, *sed & eidem* perfectissimam ac plenissimam *obedientiam præstant*. At si 2. quæstio instituatür *ὅτι τὰ πράγματα*, *nullos* unquam Legi plenissimè *satisfacere*, neminemq; omninò salvari per eam posse, cum Apostolo *σθενοδιδάκτω*, qui passim ex professo idem demonstrat, docemus.

XCII.

5. Per ἐπανόρθωσιν, Alios longè, eosq; maximos, explicata alicubi, & commendata à Christo, Prophetis & Apostolis, disciplina Legalis usus esse. Siquidem dum 1. κατὰ Ἰησοῦ docuerunt, qualis hominum conditio, tam quoad animam, quàm quoad corporis vires, esse debeat, & qualem item obedientiam, tam externè, quàm internè præstare Deo conveniat, eo ipso *non renatos* & contumaces, *ceu freno injecto*, *coercuerunt*, ne in manifesta scelera proruerint, sed obsequio interno disciplinam honestam conservare studuerint.

XCIII.

Dum 2. κατὰ ἀπίθεσιν ostenderunt, & miserrimam naturæ humanæ depravationem & detestandam ejusdem inobedientiam,

D

am,

am, quâ iram Dei, & poenas æternas commeruit, eo ipso extimulare voluerunt *Iustificandos ad seriem εὐπεισιῶν ἀμαρτίας ἀγνitionem, detestationem, deplorationem.*

X C I V.

Dum 3. κατὰ τὸ Ἐὐαγγέλιον, ex Evangelii doctrina, quæ τῆν ζήτησιν καὶ πρὸς ἑαυτὸν cum Lege operas mutuas tradit, dulcissimas promissiones de officio & beneficiis Messia, de reconciliatione cum Deo de remissione peccatorum, gratis per Christum impetrandi, & apud Deum rata, admiscuerunt, eò ipso egros, & iram divinam adversus peccata expavescentes *ad querendum Medicum*, inflammârunt, neve animum planè desponderent, crexerunt, confirmârunt.

X C V.

Dum 4. κατὰ τὰς πείρασιν de vero Dei cultu, & rectè vivendi ratione, *regulas* certas proposuerunt, eo ipso *justificatos erudierunt*, ut & voluntatem Dei discerent melius, & novam obedientiam erga mandata Dei inchoarent promptiùs, & reliquias peccatorum operibus bonis adhærentes, perpenderent altiùs, & vitæ sanctitati studerent inquisitiùs: non autem in Pharisaicam de Iustificatione ex Lege opinionem, *Emblemate altero à Neo-Photinianis* propugnata, irreperent confidentiùs.

X C V I.

Sed missis illis, contemplemur jam *exceptiones*, quas adversarii pro astruendo *Emblemate tertio* in medium proferre solent.

X C V I I.

Obvertunt enim 1. *Unico* saltem c. 15. *Genes.* expressè dici, quod Abrahamo, credenti promissioni divinæ, imputata *fides ad Iustitiam* fuerit: 2. *Quamvis ex Paulo colligi apertè videatur*, Abrahamum justificante fide patrem multarum gentium factum, *rem tamen aliter se habere*, cum fides isto loco nuda tantum persuasio sit, quòd D E U S vera dicat, & tacita in prioribus

bus

bus promissionibus conditio tandem in foedere sanciendo expressa fuerit, ut scilicet ambularet coram DEO.

XCIX.

At falsa esse hæc, & ἀνόητα patet, quod sanè *πρῶτον* καὶ ἀνοήτως, partim 1. ex iis, qui supra adducta fuerunt: partim 2. ex *consuetudine scripturae veteris Testamenti*, quæ suis ut plurimum contenta est brevitatibus, ac quod uno loco expresse dicit, id pluribus postmodum κατὰ τὸ σεσιωπημένον retinet, & tamen ubi vis κατὰ Δείνοιαν intellectum cupit: partim 3. ex Epistola ad Hebræos, quæ affirmat, *Abrahamum* ὑπακοῇ τῆς πίστεως obsecutum Deo fuisse, non tantum cum c. 15. promissioni divinæ de semine stellis cœli numerosiore credidit, sed & cum longè antè c. 12. jussu Dei exiret in locum, quem ἡμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν.

XCIX.

Falsum verò & alterum, patet, partim 1. ex *magistrali ac flagitiosa disertæ ac proluxæ attestationis Pauli, de fide Abrahami, correctione*, qua & κατηγορητικῆ, propositio in indefinitam ac incertam mutatur, & totius *historia Abrahamitica veritas in dubium vocatur*: partim 2. ex *perversa fidei Abrahamitica definitione*, quæ non nuda persuasio, nec mera notitia de veritate Dei, sed *firmissima* πιπίθησις erat παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι θεῷ τῷ ζωοποιῶντι τὰ κτήνη, ἔκκαλῶντι τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, πιστεύουσα εἰς τὸ γυνέσθαι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, καὶ εἰς τὸ λεγιδῆναι τὴν δικαιοσύνην, ut Paulus loquitur: partim 3. ex *nugatoria demandatæ Abrahamo perfectionis & ambulationis coram Deo, ad solum novæ obedientiæ studium*, & vitæ sanctioris mores *accommodatione*, quàm cum suprâ divini verbi gladio feliciter confecerimus, nihil attinet hoc loco pluribus de illa agere.

atq; necessarium est 1. *absq; verbi predicatione audivisse eos,*
quod æterna vita speranda esset, ἀθεόλογον καὶ ἀναβαπτιστικόν; 2.
Citra auditum verbi credidisse eos, ἀλογον καὶ ἀσύστατον. 3. *Absq;*
fide salvos esse eos factos, ἀσεβές καὶ βλάσφημον. 4. *Absq; fide*
spem vitæ æternæ concepisse eos ἀπαίδωτον καὶ ἀτοπον.

CIII.

Sed de primo Neo-Photinianorum βδελύγματι, specialiter con-
ditioni Legis opposito, ἐν τῷ παρόντι satis. Discutiamus nunc al-
terum.

Β Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α ΙΙ.

PERFECTIONI LEGIS

oppositum.

CIV.

Deformitatem abominationis istius proponunt *Adversarij*
hisce verbis, quòd dicunt. 1. *Præcepta divina Moralís Legis sub*
U. T. fuisse nonnihil imperfecta; sub N. T. autem reddidisse illa
Christum, partim per se, partim per Apostolos, auctiora, completi-
ora, perfectiora, absolutiora.

CV.

2. *Christum singula decem præcepta Decalogi, ut Schmaltzius*
ordine monstrare conatur, vel certè illa duntaxat præcepta, quæ
Matth. 5. & Luc. 6. extant, quod Ostorodus sentit, additioni-
bús novis, atq; argumentis pridem in auditis, ditasse, & exornas-
se.

CVI.

3. *Temeraria Iuramenta, vindictam privatam, odium ini-*
mici, concupiscentiam ex aspectu, verborum scurilitatem, con-
cubinatum, polygamiam, repudia, convitia, avaritiam, &c. in
veteri Testamento quodammodo non fuisse prohibita, sed concessa.

D 3

Refutamus

CVII.

Refutamus autem *Adversariorum αἰρεολογίαι*, primò quidem hujusmodi Syllogismo: Quodcunq; dogma 1. manifestis scripturæ dictis repugnat: 2. omniq; fundamento caret: & tandem 3. sine contradictione absurdissima explicari nequit: Illud pii omnes absq; hæsitatione ulla detestari & cum autoribus suis ad orcum relegare debent. Sed dogma *NeoPhotinianorum* de *Legis sub veteri Testamento imperfectione*, & rursus *sub novo Testamento auctione & perfectione* est tale. Ergò

CVIII.

Assumptum probo 1. iis scriptura sacra dictis, quæ partim 1. disertis verbis *Legem DEI* doctrinam perfectam indignant, cui, cultuum, & dogmatum ratione, addi planè nihil vel debeat, vel etiam possit, licet *explicationes preceptorum & vaticiniorum*, nec non *exempla Ecclesie*, à Prophetis successu temporis *addita* fuerint: partim 2. *Legem Moysis* non minùs olim, sub veteri Testamento, atq; hodiè sub novo Testamento, *perfectam obedientiam* requirere, innuunt, quantumvis in superficie externi duntaxat obsequii versari videatur: partim 3. *per Legem perfectè instruit hominem* ad bona, Deoq; placencia opera, ostendunt.

CIX.

Vnde sic infero: Si quæ Lex 1. in se perfecta est: & 2. absolutam universæ naturæ integritatem, unà cum perfectissimo obsequio, efflagitat: tandemq; 3. perfectè ad omne opus bonum, Deoq; placens, instruit, illa utiq; auctior, completior, ùe omninò reddi nequit. Sed Lex *Moralis*, prout jam ostensum, est ejusmodi. Ergò

CX.

2. Patescit etiam generale nostrum assumptum ex illis *fundamentis, quæ probationis loco ab Antagonistis producuntur*. Siquidem quod *CHRISTUS Legem explicat*, & nominatim per
compa-

comparationem ait: Audistis, quòd dictum sit veteribus, &c. At ego dico vobis, &c. horum sensus *neutiquam* est, quasi vel *Christi, & Mosaica Legis explicatio ἀντιπροσώπως opposita: vel proprium Christi officium, esse novum & perfectiorem Legislatorem,* quam fuit Moses; redarguere maxima peccata, puta, incredulitatem, internam cordis depravationem & malignitatem, atque alia: sonare mera præcepta, & verè Legalia officia exequi,

CXI.

Contra vero proponitur istis verbis 1. ἀντίθεσις *explicationis Christi, seu Legis Mosaica, prout eam Christus sensu genuino declarabat: itemq; opinionis hereticae, prout Pharisei varias ἐπεγδιδασκαλίας δόξασεις, ac constitutiones addebant: non doctrina Mosaica, atq; Evangelica, ac si illa Lex esset imperfectior, externa saltem peccata prohibens, & vicissim externam duntaxat obedientiam flagitans, hac vero Lex esset completior atq; auctior, absolutissimam requirens, tam externorum, quam internorum operum, imò etiam totius naturæ, ac cordis puritatem, integritatem, perfectionem.*

CXII.

Quæ enim hoc in loco Christus præcipit, illa sigillatim omnia in Lege divina, ac sub instrumento veteri in numeris locis reperiuntur, prout ex mutua scripturarum collatione cuivis obvium est.

CXIII.

2. Instituitur οὐσίωσις ἢ ἐπαίνεσις *fidelitatis Christi in docendi officio, qua, summus licet, divinitatis respectu, primariusq; Legis Moralis promulgator sub T. V. fuerat, jam sub N. T. Moralis Legis curationem suscipit, non ut promulgator aut mediator, sed ut illustrator, interpret, & explicator, suorum verborum sensum callens optimè & proprium Legis finem monstrans dilucidissimè.*

CXIV.

Imò

Imò 3. Dum *Christus* *explicatione legis*, non saltem exter-
num obsequium, sed etiam internam cordis obedientiam, re-
quiri ab hominibus innuit, simul quidem *Pharisaicas abstergit*
glossas: simul verò, ac *πρώτος* *viam parat* *predicationi Evangelii*,
ut hac *παιδαγωγία* seu *manuductione excitati*, ipsum accedamus, &
perfectissimam ejus impletionem Legis celebremus, & appre-
hendamus, minimè autem auctiorem quandam, atq; exactio-
rem Legem ab illo postulemus, expectemus.

CXV.

Taceo jam, quod *glossema* ipsum 3. *sine contradictione ab-*
surdissima explicari nequit; potius autem 1. *meritum Christi*,
partem non contemnendam, enervat: 2. *Officio mediatorio*
undiq; detrahit: & 3. *Conditionem Evangelii ac novi Testamen-*
ti planè immutat ac pervertit.

CXVI.

Nam si 1. *CHRISTUS* secundum Adversariorum
Παρασίτας, per legem *Evangelicam* *præceptis Mosaicis nova addere*
mandata, de operibus interioribus, sublimioribus, & perfecti-
oribus, *voluit*, ut ita homines novi Testamenti doceat, quibus
partibus *justitia novæ obedientiæ* piorum *cumulatio* esse, &
æternam vitam mereri debeat, *qui, quæso, solus ipse factus nobis*
à Deo sapientia, justitia, sanctificatio, & redemptio erit? quomo-
do *non gloriam suam alteri dabit*? quomodo *non in quoquam*
alio salutis spem figi, locarive permittet? quomodo non, præter
CHRISTUM IESUM *justum, in nobis ipsis* aliquam apud cœ-
lestem Patrem *advocatoriam habebimus* dignitatem? contra di-
cta 1. *Cor. 1. 30. Ies. 42. 8. & 28. 11. Act. 4. 12. 1. Iob. 2. 1.*

CXVII.

Præterea 2. Si *CHRISTUS* novus Legislator, qua-
lis *Moses* erat, esse debuit, & pro officii proprii, imò propriis-
sime ratione, præcepta Legis divinæ absolutiora, completiora,
perfectiora reddere voluit: utiq; *non gratiæ, non veritatis, non*
vita,

vita, sed Legis, & ira, & mortis mediator, aut minister censendus erit? quod ipsum veluti absurdum, atq; pronunciato Baptistæ & Pauli, imò etiam officio CHRISTI mediatorio *ἀναπρόσωπον* oppositum, sic illud quoq; nec cum Baptistæ, nec cum Pauli sententia, nec cum mediatoris Christi officio, congruere, tolerariue debere, arguit.

CXIX.

Summatim loquendo, si 3. CHRISTUS sub novo Testamento perfectiorem Legem, quam Moses sub V. T. tulit, *ἀναπρόσωπον* illud sequitur, Deum & sub Evangelio, seu regno gratia austeriores atq; rigidiores, quam sub Mosaica servitute, nobis dictasse Leges, & ita mutabilem esse, ut tempore novi Testamenti, ubi sanè omnia austeriora satis & exacta erant, interiorem illam cordis immundiciem, nec magnoperè curarit, nec Lege ulla improbarit. Quod ipsum quia absurdum absurdissimum, absurdum age & illud erit, quod CHRISTUS sub N. T. rigidiores longè atq; exactiores Leges, quam Moses sub V. T. tulerit, prout contra *primum Neo Photinianorum Emblemata de perfectione Legis* probandum ac demonstrandum erat.

CXIX.

Accedimus ad *Emblema alterum*, CHRISTUM scilicet *singula decem precepta, vel saltem illa, quæ Matth. 5. Luc. 6. extant novis additionibus, seu argumentis ornasse, ditasse, cujusq; παραλογισμοῦ* Syllogismo hoc confodimus.

CXX.

Quodcunq; dogma & 1. in genere, & 2. in specie, falsum deprehenditur, illud improbari, damnariq; debet. Sed tale est *Emblema modò propositum*. Ergò.

CXXI.

In genere falsum esse dogma istud, docent: 1. Duo posteriora precepta, quæ ipsa quasi commentarii cujusdam loco adjecta præceptis reliquis sunt, & non minus atque CHRISTUS

E in.

in explicationibus Legis sub N. T. ultra ac præter *externã*, seu crassiora scelera, literali verborum sono in Decalogo prohibita, *interiora* simul, *tãrã rationi* ex naturæ lumine, quàm *Ecclesie* ex verbo Dei, *cognita peccata taxant*, atq; damnant, licet in externum opus non erumpant.

CXXII.

2. *Mosis Epitome*, qua observantia Legis, non prout ab exterioribus duntaxat actibus, ad excitandam atrocitatis peccatorum agnitionem præ cæteris *ἡντων* signatis, sed & ab interioribus animæ facultatibus, à toto corde, à tota mente, à toto Spiritu, & ex omnibus viribus profluit, *requiritur*, cui sententiæ CHRISTUS tam impensè adstipulatur, ut Legem universam contineri illa statuatur, & allegatum à Phariseo benignè probet.

CXXIII.

3. *Dilectio proximi*, quæ etiam apud Mosen, secundum summum perfectionis gradum, & ita precipitur, ut ne rancor ullus minimaue, inimica cordis affectio, vel in ipsum proximum, vel in iumentum ejus concipiatur, adeoq; exinde colligatur, cum Lex de dilectione proximi perfectionem obedientiæ requirat, ante omnia tam perfectè diligendum ipsum DEUM esse, ut nunquam in eum ulla vel minima cogitatione cordis peccetur.

CXXIV.

In specie falsum esse dogma propositum, patet I. ex priorè Decalogi tabula, quæ de dilectione Dei agens, lineis suis brevissimis, & tribus specialioribus præceptis, simul κατὰ στωιδοχλῶ, omnes species, correlata, partes atq; causas sub complexu generum, relatorum, totius & effectuum, quæ sola verbis disertis in Decalogo exprimuntur, contentas, designat, planumq; facit nihil omnium, vel à Christo, vel ab Apostolis mandatum in N. T. esse, quod non prius U. T. à Deo ipso per Mosen & Prophetas mandatum fuerit.

CXXV.

Nam

Nam quod attinet *Accessoria ad praeceptum*: *Primum*, ut est,
 1. *Nova precatationis formula*: *Et* 2. *de invocando nomine I E S U*
admonitio: itemq; 3. *praeceptio de non habitando in locis, ubi scul-*
ptibilia, & imagines coluntur, à Deo per Iohannem & Paulum
primitus promulgata: *Secundum* ut est 1. *Concessio gravium*
ac verorum: ac rursus 2. *prohibitio dolosorum & temerariorum*
in Novo: & 3. *tantum dolosorum Iuramentorum in veteri Testa-*
mento, occurrunt additionum huiusmodi etiam in veteri Te-
stamento non obscura vestigia.

CXXVI.

Ἀφοριστικῶς notetur hoc loco, quoad *praeceptum*: *Primum*
 nimirum 1. *Orationem Dominicam aliud esse nihil, quam exa-*
ctissimam Ἰατρομὲν eorum omnium *que* pro rerum, casuum, ac
 miseriarum humanarum varietate, multitudine, vicissitudine,
 atq; alternatione, *in libro Psalmorum diversimodè exprimuntur,*
 ipsumq; animi nostri affectum ac statum, ad preces fundendas
 & agendas Deo gratias, sufficienter ac prolixè instruunt,

CXXVII.

2. *Venerandum invocationis religiosæ cultum assignari qui-*
dem in veteri Testamento uni, soli q; verò D E O, ita tamen, ut
ibi etiam digitus simul intendatur, tam ad Patrem, quam ad Fi-
lium, ipsumq; item Spiritum Sanctum, qui licet ἄλλο καὶ ἄλλο, non
tamen ἄλλο καὶ ἄλλο D E U S, ut præter hunc D E U M, si quis
aliud numen sibi non fingit, is nec plures, nec à verò D E O a-
lienos D E O S habeat, multò minùs peculiari de invocando
CHRISTO Lege indigeat.

CXXIIX.

3. *Consuetudinem Christianorum cum impiis, si* 1. *ipsi sint do-*
ctiores, 2. satisq; confirmati in fide, 3. Conversatio autem
ipsa ex necessitate, ac 4. interveniente aperta dissensus testifica-
zione,

E 2

zione,

tionem: 5. non emolumentum proprii: Sed 6. emendandi proximum causa instituat, nusquam nec in U. nec in N. T. prohibita, magis verò exemplo Iosephi, Naemani, Obadiæ, Nehemiæ, Estheræ, Danielis, sociorum eius, Eunuchi Reginae Candaces, & aliorum abundè confirmatam esse, cum è conversa vice cohabitatio inter improbos: 1. à rudioribus & infirmioribus: 2. nulla urgente necessitate: 3. Sine omni contradictionis testificatione: 4. emolumentum proprii, aut certè: 5. tacite collusionis, oblectationis, claudicationis & defectionis causa: 6. presentissimo cum piorum offendiculo suscepta, non in N. solum, sed etiam in U. T. severissimè prohibita sit: partim 1. Ἰουδαῖς, quoties Idololatria damnatur: partim 2. εἰδωλῶς, quoties ἀνδραειψοὶ, externis gestibus singularem erga DEUM pietatem & devotionem simulantes, interiùs autem omni fide ac timore Dei carentes, cumq; hostibus veritatis colludentes, diris, durisq; verbis perstringuntur.

CXXIX.

Quoad verò *præceptum secundum* notari debet: 1. *Iuramenta vera & gravia* in magnis & dignis causis, ut Antagonistæ loquuntur, seu ut dilucidius paulò cum orthodoxis loquamur, *pia, iusta & possibilis*, in rebus ad gloriam Dei, & imperiorum conservationem, aut etiam veritatis inquisitionem spectantibus, non modò Christianis, sed etiam Patribus veteris Testamenti, simul licita, simul demandata non raro ab ipsomet Deo fuisse, ut Christus ne sic in novo Testamento ad præceptum, de non abutendo nomine divino quicquam adjecerit.

CXXX.

2. *Dolosam & temerariam, seu vanam & falsam jurationem*, qua quis vel absq; omni gravi causa, necessitate & vocatione, ex humana tantum futilitate, ac malà consuetudine, vel animo decipiendi, aut violandi promissa, jurat, non modo in N. sed etiam in U. prohibitam Testamento fuisse: *juxta disertam præceptum.*

pti secundi obtestationem, quæ nomen Dei in juramentis patiter, atq; extra illa, ὅτι ματαίω, sine causa aut in vanum, itemq; ἐπ' αἰδίω, in falsum vel dolosum assumere prohibet; itemq; juxta dictum Christi, quod non tam vana, & absq; ulla gravi causa leviter ac frequenter in colloquio familiari usurpata, quàm falsa. Et in aliq; præterquam solius Dei nomine præstita juramenta, ὅλως improbat, & Phariseos φαρμακεία istiusmodi, ac si formulis noviter inventis, & duntaxat creaturarum mentionem facientibus, nec quicquam contra præceptum secundum facerent, fallentes plurimos, perjurii reos simpliciter & irrefragabiliter pronunciat.

CXXXI.

Eodem modo falsum esse dogma de additionibus Christi ad Legem Mosaicam, pa et speciatim 2. ex posteriore Decalogi tabula, cui nec ad quartum præceptum, ceu adversarii ipsimet concedunt, nec ad reliqua, à quinto usque ad decimum, præter doctrinam veterem, à Christo novi & perfectioris quicquam adjunctum fuit.

CXXXII.

Non quoad quintum Præceptum, 1. doctrina de vindicta, qua utrobique conceditur, probatur & præripitur, si sit publica & eorum, qui legitimi Magistratus officio funguntur, rursus, autem simpliciter prohibetur, improbat & reiicitur, si sit privata, & eorum, qui extra ordinem politicum constituti, nihilominus ubi injuria læduntur, vel ex intervallo, vel in continenti, ulciscendi animo malum pro malo reddunt, contra sententiam Christi, qui cum auditores haberet discipulos, hoc est, ministros Evangelii, itemq; populum, hoc est, privatas personas; Vobis, ait, dico, ne resistatis malo; & D. Pauli, qui tres facit ordines 1. Privatorum. 2. Ecclesiasticorum. 3. Politicorum, & duobus primis vindictam interdicit de civili verò Magistratu, non frustra eum gerere gladium testatur.

CXXXIII.

Nec 2. Lex de dilectione inimici, cujus contrarium nusquam in

U. T. scriptum, à corrupta autem Iudeorum antiquitate confectum
fuit, contra apertam Moysis interdictionem atq; institutam à Chri-
sto corruptæ Pharisæorum ἀσδοσεως reformationem.

CXXXIV.

Multo minùs 3. Abrogatio judicialium sub Magistratu politico
actionum, quæ licet ob concurrentem ut plurimum immodera-
tam φιλονεικίαν ἀπερκοδικαίον, & contentiones coram Magistratu Eth-
nico, reprehensionem meritissimam Apostoli temporibus incurre-
bant, in se tamen bona, à deo ordinata & ad societatem humani gene-
ris apprimè necessaria sunt, nec tolli ullo modo possunt teste
Christo, qui de novo item Testamento pronunciat, Omnes, qui
gladium acceperint, gladio perituros: & Iohanne, qui post ἀϊάλη-
ψιν Domini scribit, Si quis gladio occiderit, cum gladio occidi
oportere.

CXXXV.

Quoad Præceptum sextum, quinq; urgent Adversarii additio-
num capita, de quibus cum paulò post ut & de vitanda avaritia
præcepti septimi ἐπισημασθη, sigillatim agendum, notetur adhuc
de præcepto octavo, in Testamento veteri non inventam demum
dehortationem à mendaciis, obtreccionibus & conviciis esse.

CXXXVI.

Siquidem de mendaciis in propatulo sunt verba, 1. Moysis,
non suscipies famam mendacii, fugies mendacium, non men-
tiemini, nec decipiet unusquisq; proximum suum. 2. Davidis,
Perder Dominus omnes, qui loquuntur mendacium. In mon-
te autem sancto requiescet, qui non egit dolum in lingua sua,
Prohibe ergò linguam tuam à malo, & labia tua, ne loquantur
dolum. 3. Salomonis, Abominatio sunt Domino labia men-
dacia: Vanitatem igitur & verba mendacia longè fac à me. 4.
Syracide, Non affuefacias te ad mendacium, quando hac prava
consuetudine nihil nocentiùs.

CXXXVII.

Contra verò obtreccionem ac conviciis fulminat, non modò
Psalmistæ

Psalmista Regius locis pluribus, sed & *tota scriptura* Testamenti veteris, quæ vitiis hujusmodi prados furibus ac sicariis deteriores pronunciat, ipsosq; in *dei* ac *bonorum omnium* summo odio esse, & tandem *sibiipsis nocere* maximè, imò nisi resipiscant, *in aeternam* illos incidere damnationem, verbis rotundis docet.

CXXXIX.

Similiter ad *Nonum* itemq; *decimum præceptum assumentum nullum* in novo Testamento accessisse, illud insuper, præter ea, quæ superius dicta sunt, probat, quod *duplex* hic, pariter ut alibi, & *in novo* maximè Testamento, *prohibetur concupiscentia*, nimirum *originalis* seu primorum motuum, de qua *præceptum decimum*, itemq; *actualis*, seu consensus & voluntatis, de qua *præceptum nonum* agit.

CXXXIX.

Quod si enim *Moses* ipse *bina repetitione distincta concupiscentia genera*, *notabile & arcanum* damnat, inque rei istius documentum *distinctis*, ac significantibus *verbis præcepta* hac exponit, utiq; *nec CHRISTUS*, *nec Apostolus Paulus*, tanquam Doctores novi Testamenti, *autores primi distinctionis* inter *concupiscentiam concipientem & parientem*, inter *actum primum & secundum* erunt. Sed prius ex ipsis *Noni & Decimi præcepti* verbis est manifestum. Ergò posterius obscurum neutiquam erit. Et sic de *secundo Emblemate*.

CXL.

Restat *Tertium*, videlicet *specialis materiarum nonnullarum* in veteri Testamento quodammodò concessarum, nunc verò in novo Testamento per *CHRISTUM* *prohibitarum enumeratio*, contra quam tali insurgimus Syllogismo.

CXLI.

Quodcunq;

Quodcunq; dogma in *Mose, Psalmis & Prophetis* fundamen-
tum habet, illud non demum in novo Testamento promulga-
tum additum è est. Sed interdictio materiaram prius adducta-
rum est istiusmodi. Ergo.

CXLII.

Assumptum claret, quod 1. *Turamenta temeraria*, quæ
tanquam abominandus divini nominis abusus, taxantur. *Exod.*
20. 7. *Levit.* 19. 12. *Psal.* 15. 4. *Ierem.* 44. 26. *Ose.* 4. 15. *Ies.* 48. 1.

CXLIII.

2. *Vindictam privatam*, quæ severissimè prohibetur, *Levit.*
18. 28. *Deut.* 32. 35. *Psal.* 4. 5. *Prov.* 24. 29. c. 20. 22. *Ies.* 47. 3. *Ier.* 51.
6. 11. *Thren.* 3. 27.

CXLIV.

3. *Odium inimici*, quod prolixè dissuadetur & improbatur,
Levit. 19. 17. 18. *Exod.* 23. 4. *Deut.* 22. 1. *Psal.* 133. 1. *Prov.* 25. 12. c.
24. 17. 18. *Iob* 31. 29. 20. *Syr.* 28. 3. 6.

CXLV.

4. *Concupiscentiam ex aspectu*, quæ legitur, partim *punita* in
Pharaone, Abimelecho, & duobus senibus *Babylonicis*, partim
rejeçta & improbata, *Genes.* 5. 2. *Exod.* 20. 17. *Psal.* 119. 37. *Job* 31. 1.
Proverb. 6. 25. *Ierem.* 5. 8. *Ezech.* 6. 9. cap. 16. 15. c. 23. 16. *Malach.* 2. 15.
Syr. 22. 5.

CXLVI.

5. *Scurilitatem ac turpitudinem*, quæ tam in *verbis*, quàm in
gestibus, omnibusq; *vita actionibus*, simul per 1. *puðibundam actus*
conjugalis & operum naturæ descriptionem 2. simul per *aper-*
tam signorum lascivie detestationem. 3. simul per *notabilem Ec-*
clesiasta Salomonici regulam, piis omnibus interdicitur.

CXLVII.

6. *Concubinatum & Polygamiam*, quæ 1. *prater primævam*
Dei institutionem. 2. *in maledicta Caini posteritate* initium ha-
buit, nec 3. *ab omnibus sanctis veteris Testamenti*, veluti sigil-
latim

latim in Amramo, Mose, Aarone, & aliis patet, recepta fuit: 4. magis verò à Davide & Salomone tacite, ac contra proprium ipsorum exemplum, *perstringitur*, quoties illi de uxore *Ἰσχυραπομῶ* singulari loquuntur.

CXLIX.

7. *Repudia & divortia*, quæ ut in N. sic & in V. T. *ad solum casum & causam fornicationis*, aut *Adulterii*, quo nodus matrimonialis directè rumpitur, mandato Dei *restricta* erant, licet *postmodum*, non inter gentiles modò, sed & inter ipsos Iudæos, *temerè nimis pro libitu*, citraq; gravissimam causam, *usurparentur*, in quo casu *Moses* Iudæis *repudium* quidem *permisit*, ob singularem eorum *ακληγαρδία*, & mali majoris vitandi gratia, ne fortè vel uxores interficerent, vel in conjugio securè scortarentur, ut Hieronymus exponit, at *mandatum vel ordinationem istiusmodi à DEO non habuit*, cujus mandatum ac Lex diversum planè urgebat, & ad solam turpitudinem in muliere, hoc est, ad scortationem vel adulterium, itemq; *scriptionem libelli repudii* in casu ordinario, pertinebat, juxta literam *Deut. 24. à v. 1.* & *Metaphoram, Ios. 50. 1. Jerem. 3. 8.*

CXLIX.

8. *Convicia & obredtationes* de quibus cùm dictum satis priùs sit, Adiciamus tandem 9. *Taxationem avaritia*, in V. æquè atq; in N. T. passim obviam, non tantùm respectu illorum, qui *vix necessaria corradere sat agunt*: verùm etiam 2. istorum gratia qui *τὰ πλεονέευσαι καὶ κλάσματα* ad *luxum* in *vestitu potu*, ac *conviviis conferre largiter solent.*

CL.

Hi enim ipsi reprehensionem habent, 1. à *Mose*, qui *tunicas pelliceas*, non *sericas*, *protoplastis* à Deo factas, & *Iacobum* qualemcunq; non *splendidum*, *vestitum* petiisse à Deo, refert. 2. à *Psalmissa*, qui *Reginam seu Sponsam filii Regis*, in *vestitu deaurato* adstitisse *Sponso*, non autem *sortis tenuioris homi-*

F

RES

nes ornatum istiusmodi decere innuit: 3. ab *Ezechiele*, qui præ-
posterum Iudæorum studium, imitantium Chaldæos, & haben-
tium tiaras tinctas in capitibus suis improbat: 4. à *Sophonia*, ubi
Deus interitum minatur his, qui induuntur veste peregrina.

CL I.

Ἀσώτων verò immodicas *convivationes* & *belluationes* conti-
nuas, sub V. T. *concessas* fuisse *minimè*, patescit liquido ex *Deut.*
21. 20. ubi *compotationes* & *commestationes in prima herba*, ipsis
videlicet juvenibus, *succiduntur*, & filii epulones ac potatores
ad iudices deferri & lapidari jubentur, quod utiq; *in parentibus*
multò magis factum, verò planè consentaneum, ex *Psal.* 104. 15.
ubi *vini usus ad humani cordis latificationem* aut recreationem,
non ad deceptionem vel dementationem, concessus statuitur, ex
Prov. 21. 17. & 23. à v. 21. 29. *Ios.* 5. 22. & innumeris locis aliis,
ubi *va*, *infamia*, *morbi*, & *egeſtas*, denunciantur iis, qui non ut
debent, ad satietatem aut honestam hilaritatem, comedunt &
bibunt, sed vorando & potando inter sese dies noctesq; certant.
Sed satis etiam de *tertio Emblemate*.

CL II.

Examinemus adhuc *cavilla* quibus *Adversarii* hanc nostram
ὀρθοδοξίαν elidere ac disturbare conantur. *Excipiunt* enim 1. *In-*
terdictis duobus posterioribus prohiberi, secundum quidem *Mosen*,
propositum aut intentionem de rebus proximi modis iniquis-
simis ad nos devolvendi, secundum verò *CHRISTUM*, ob-
lectationem & tirillationem ex conspectu rerum proximi ena-
scentem.

CL III.

Respondemus breviter, 1. *Natam* hanc *distinctionem*, non in
agro divinarum *scripturarum*, sed in *Liripippio* ἀπαντων ἢ ἀλόγων
ματαιολόγων, quorum somnia minore facilitate à nobis reiici-
untur, quàm ab ipsis conquiruntur. 2. *Non intentionem*
modò

modò, sed *est* obtestationem ac titillationem, imò externum quoque actum, in quem concupiscentiæ voluntas ac consensus, intus ad tempus latens & peccatum concipiens, tandem apertè prorumpit, tam sub *Veteri* quàm sub *Novo* fœdere, *interdictum* plane esse, *juxta* disertam *explicationem*, 1. *Mosis* qui *distinctis* verbis hîc *utitur*, quorum *prius delectationem* in rebus jucundis, gratis, unibus & pretiosis, unà cum ferventi desiderio ac consensu in rem expetitam, *posterius concupiscentiam*, qua gignit malos affectus inquietudinem, dolorem, & molestiam animi, etiamsi non accedat consensus & externum opus, significat. 2. *Pauli*, qui inter ipsam *concupiscentiam*, *itemque obedientiam desideriorum* illius, inter *concupiscentiam* ἐκ περιεργείας καὶ κατ' ἐνέργειαν, *itemque* ἐκ δυνάμεως καὶ κατὰ προπάροχον, accuratè *distinguit*. 3. *Jacobi* qui pro evolutione sensus genuini in *nono atque decimo Præcepto*, meminit *concupiscentiæ* συλλαβῆς καὶ πικρῆς tanquam κακῆ κόραχ^ς καὶ ὄχ^ς.

CLIV.

Præterea *obiiciunt* 2. *Præceptum de dilectione proximi à CHRISTO* ipso *novum* dici, itaque explicari, ut pro fratribus animas ponamus, cujus simile in veteri Testamento demonstrari nequeat. Cui cavillo opponimus 1. *Fidissimum mentis CHRISTI interpretem Iohannem Evangelistam*, qui non modo in adductis locis *dilectionem Christi novum*, sed *alibi etiam vetus*, imò *conjunctim vetus & novum Præceptum indigitat*. Vnde sequitur, prout Lex de dilectione proximi, propter renovationem & explicationem *CHRISTI*, sub novo Testamento *Novum* dicitur, sic traditum illud itidem sub *V. T.* fuisse, quando & *vetus* Præceptum dicatur.

CLV.

F 2

Collationem

2. Collationem præcepti CHRISTI ad præceptum Moysis, non ἀπλῶς, ac in se, sed quoad τέρπον traditionis. Siquidem cum Moyses, 1. summo rigore absolutam numeris omnibus charitatem præcipiat quidem; nullas verò 2. obsequendi largiatur vires, tandemq; 3. præcepto huic multas Leges alias ac ceremonias diversas immisceat; contra autem 1. imperfectam priorum charitatem, modò illa serua sit & ardens benigniter accipiet, 2. obsequendi vires donata gratia Spiritus sancti, præcepto suo addat: 3. & abrogatis ceremoniis veteribus, charitatem proximi totam in sincero cordis affectu constituat, hinc adeò & respectu istius veteris, sortitur Christi cohortatio ad mutuam charitatem, novam planè formam atq; speciem, licet cum eodem ejusdem planè substantia sit.

CLVI.

3. Usurpatam à Socino oppositionem Φερόσεων, de fuga mercenariorum in periculis, itemq; traditione vite, vel animæ pro ovibus atq; amicis. Quia enim animam pro ovibus ponere, ex sententia ipsorummet Adversariorum, idem valet atq; inter pericula & cum periculo pascendas oves esse, nihil laboris, odii, & periculi pro iuvando fratre declinari debere, clarum utique etiam hinc est, novi nihil ad præceptum de dilectione proximi sub novo Testamento CHRISTUM addidisse, quippè quod ἐπεξηγήσεις istiusmodi præcepti de dilectione 1. locis pluribus, 2. exemplo Moysis, & 3. aliorum, item decantata olim maximoperè fuit.

CLVII.

3. Cavillum Ostorodè est, qui in dictis V. T. dilectionem inimici mordicus urgentibus proximo substituit Israelitam, & postmodum progrediendo ulterius, per Israelitam, amicum & fratrem, non inimicum intelligendum clamat, contra aperta veteris Legis testimonia, in quibus πολλάπλασίως eadem charitas & erga fratrem, seu domesticum, & erga peregrinum, aut extraneum, præcipitur.

Denique

CLIX.

Deniq; 4. *Cavillum* de *succincta Decalogi brevitare & mentione exteriorum* duntaxat *ad hunc*, eò trahi neutiquam debet, ac si sub veteri Testamento externa solum, eaq; crassiora prohibita scelera: Novo autem Testamento interiorum ἀτιξίων reservata interdictio fuisset.

CLIX.

Breviores enim Decalogi lineae σωκεδοχικῶς, omnes reliquas species, correlata, partes, causas, effectus, simul virtutum, simul vitiorum, complexu suo continent: quando Lex Dei omnis iusticia, & quæ verbis expressa, & quæ κατ' ὑπόνοιαν subintelligenda, norma atq; κανὼν sit.

CLX.

Literalis verò præceptorum Decalogi sonus in agnitionem atrocitatis & enormitatis peccatorum actualium & exteriorum πρώτως καὶ κρυψῶς nos deducens, æstimandus maximè est secundum explicationem postremi præcepti, in quo concupiscentia prima ac profunda perstringitur, quæ non modò externa sed & interiora simul tam rationi, quàm Ecclesie item incognita sæpè peccata gignit, adeoq; per Legem universam sese diffundit. Atq; hætenus de secundo Neophotinianorum βδελύγματι, quod directè perfectioni Legis opponere solent,

B Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α III.

AD IMPLETIONI LEGIS

oppositum,

CLXI.

Sequitur adhuc *Tertium βδελύγμα, de Legis divina absoluta modis omnibus impletione, ex toto corde, & ex tota anima, &c. pro eius dogmatis occrustatione ac palliatione tales hinc in-*

de ab Antagonistis sparguntur flosculi, quod nimirum existimant atq; asserere audent.

CLXII.

1. Renatos in hac vita a deo perfectos esse, ut Legi divinæ per propria sua opera satisfacere plenè, planeq; possint.

CLXIII.

2. Exempla quamplurima Sanctorum dari, quorum cor coram DEO perfectum fuerit, quiq; DEUM ex tota anima dilexerint,

CLXIV.

3. Perfectionem hanc Sanctorum restringi neutiquam debere ad certam duntaxat speciem: referendam verò ad universam Legem Mosis, à qua ne in minimo, imò ne in ullo, declinasse eos existimant,

CLXV.

4. Perfectionem hanc Sanctorum durasse in Davide cunctis diebus vita sua, præterquam in re Vriæ Hetthæi.

CLXVI.

Sed audeant, existimentq; ambitiosi isti perfectionis vanæ deprædicatores, quicquid velint. Nos sacrarum literarum ductum secuti, ita de primo Emblemate statuimus, nullum planè hominem sive ille sit renatus & justificatus, sive non sit regeneratus & justificatus, satisfacere Legi Dei in hac vita posse.

CLXVII.

Rationes damus duplices, quarum 1. alia generales, alia verò 2. Speciales sunt.

CLXVIII.

Generales nominamus, quæ indiscriminatim omnibus hominibus, adeoq; ipsis etiam renatis possibilitatem implendi Legem Dei adimunt, ut sunt 1. Strictissima exactio obedientiæ, tam interne, quam externe, Legi quidem usitata maximè, hominibus au-

tem

tem prorsus intolerabilis, atq; latu impossibilis, eo quod nemo, qui non peccet, & nullus qui non contra singula præcepta Decalogi variè, ac multipliciter delinquat. 2. *Tenacissima concupiscentia in Cordibus hominum adhesio*, quæ in hac vita nunquam penitus exterminari potest, subindè vero etiam in externum actum prorumpit & adversus Spiritum & Legem Dei militat. 3. *denegata prorsus Legi divina justificatio & vivificatio*, quæ licet non meriti, at divini promissi ergo, obedientiam Legis subsequeretur, si perfectam integramq; Legi præstare obedientiam possemus, nunc autem soli fidei absq; operibus Legis tribuitur. 4. *Necessaria omnino ad perfectam Legem divinam impletionem CHRISTI passio*, ac meritum, quæ frustranea planè essent, si homo Legi perfectè satisfaceret, salvariq; per eam posset.

CLXIX.

Speciales sigillatim concernant homines, prout vel 1. *Nondum regenerati sunt*, adeoq; Legem divinam perfectè adimplere non possunt, propter defectum, partim .1. *Regenerationis*, sine qua nemo regnum Dei ingreditur, potiùs vero filius iræ manet, nec inanis est, ἀφ' εἰωτῆς λογισμῶν πὼς ἐξ εἰωτῆς, partim 2. *fidei*, sine qua Deo placere, operaq; ipsi grata, Legi vero consona, facere nemo hominum potest. 3. *Gratia Spiritus sancti*, qua licet donati credentes sunt, Legem tamen non adimplent, eoq; ipso manifestam reddunt, minùs longè impleturos Legem illos esse, qui nondum regenerati, nondum justificati sunt,

CLXX.

Vel 2. *Iam renati sunt*, adeoque Legem divinam eadem causa perfectè non adimplent, quòd etiam in medio illo novæ suæ obedientiæ statu, partim 1. *Ex communi sorte transgressorum Legis eximere se non possunt*, magis autem cum sanctis omnibus peccatores se esse fateri coguntur. partim 2. *polluta & sempi-plena opera*

biop

opera præstant, quæ ad purissimam & perfectissimam DEI Legem collata, vix quasi pannus menstruata æstimantur, cum tamen aliàs pro communi relatorum ad correlata affectione, obedientiæ cum mandato, ipsisq; ἐπιπονοῖς inter sese, ἀναλογίαν quandam intercedere necessum: partim 3. gratis & ex dono Dei, per & propter CHRISTUM reconciliati, mundi & sanctificati sunt, puritate imputata & sanctitate inchoata, non justitia consummata, neq; viribus integris, partim 4. mixtura gratiæ divinæ, & operum humanorum in Legis adimpletione ἀδύνατον, attestante etiam CHRISTO, qui ait, novum panni rudis assumendum absq; certissimo pejoris rupturæ metu, detritæ, veteriq; vestis assui non posse.

CLXXI.

De secundo Emblemate Aphorismus hic, sacrae instar anchoræ, tenendus firmissimè est, Encomium perfectionis, sinceritatis & integritatis in scripturis sacris fidelibus attributum, accipi quidem diversimodè, nullibi autem ἀπλῶς, ὀλικῶς, νομικῶς, & juxta Neo-Phoenicianorum sensum, ut perfectam obedientiam, consummatamq; numeris omnibus, ac cui nihil planè desit, Legis ad impletionem ulli homini asscribat.

CLXXII.

Sanctissimos enim quosq; homines peccati reos adhuc esse, itemq; remissionem peccatorum Deo cotidie petere, & cum lacrymis acerbissimis corruptionem carnis suæ deplorare oportere, ex iis, quæ adducta modo fuerunt, manifestum satis evadit.

CLXXIII.

Quoties autem sacra litera de perfectione, sinceritate & integritate fidelium loquuntur, fit hoc, vel I. Καγγελικῶς, ita, ut digitus intendatur ad perfectionem à CHRISTO imputatam & donatam, cujus respectu ex obedientia & justitia CHRISTI, Legem perfectissimè implenit, ipsi quoq; perfectissimam omnium mandatorum Dei adimpletionem possident, & quicquid

quid adhuc imperfectionis, ac sordium propriarum adhæret, CHRISTI merito ac innocentia tegunt, ut in ipso pro perfectis habeantur, acceptentur.

CLXXIV.

2. Μεμεκῶς, ita ut iudicetur *perfectio inchoationis, studii, bonæ conscientia, aut certi alicujus facti, quæ licet criminibus damnabilibus careat, atq; externam locomotivam*, auxilio Spiritus sancti usquequaque regere diligentissimè studeat, *absoluta* interim omni ex parte *nondum est*, & tamen Deo placet, quòd *persona jam in Dei gratia est, Legi divinæ libenter ac lubenter obedit, & peccata venialia non negligit mundare oratione cotidiana*, Dimitte nobis debita nostra, ut Augustinus loquitur.

CLXXV.

3. Πληθυντικῶς, ita ut indicetur, πρώτως quidem *justitia fidei*, quâ obedientia CHRISTI perfectissima in nobis, non in hæsiōne, sed imputatione perfectissima est, δεύτερως verò, καὶ ἐπομύρως, *justicia nova obedientia, quæ per in hæsiōnem, non imputationem in nobis est, ac imperfecta existit, nulla sanè DEI, cujus illa opus, sed carnis nostræ corrupta, quæ adversus Spiritum concupiscit, vitio, ceu D. Lutherus ex ἐμφάσει voculæ Thamim colligit.*

CLXXVI.

4. Νεθετικῶς, ita ut piis injungatur ac demandetur *perfectio, seposita interim questione utrum, id quod præceptum in corpore mortis hujus implere & obtinere queant, cujus loco operam adhibere debent, quo perfectio istiusmodi in hac vita inchoetur, in altera verò consummetur.*

CLXXVII.

5. Συγκρητικῶς, & in collatione ad impios Idololatrias, atq; hypocritas, à quibus ut discernantur pii, bonæ student conscientia, veramq; promoventes religionem, ac Dei Ecclesiam, à notariis cavent sibi sceleribus cùm maximè in scriptura perfecta fundati ac

G

confir.

confirmati sint, & proinde normam ac *viam aspirandi* & *perve-*
niendi ad consummatam perfectionem noverint, qua cognitione
ceteri destituuntur.

CLXXIIX.

6. *Τελικῶς* ita ut *finis* monstretur, qui hic quidem *exoptatur se-*
dulo & in toto curriculo vitæ *intenditur* unice, at in *vita* demum
secutura obtinebitur, cum jam cursus noster consummatus & sub-
lato τῷ ἐν μέγῃς, τὸ τέλειον advenerit.

CLXXIX.

Horum igitur *respectum* nunc *singulorum* nunc *plurimorum gra-*
tia, dicitur de Noacho, Abrahamo, Davide, Iobo, Iosia, Zacharia,
& aliis, quod fuerint *perfecti, justi & integri* quod DEUM timue-
rint ex toto corde, quod ex bono thesauro cordis protulerint
bona opera, quodq; non simulatam, non hypocriticam, sed ve-
ram solidamq; dilectionem, tam erga inimicos, quam erga a-
micos, exercuerint, ut ut etiam non omni ex parte, nec omni-
bus peccatis caruerint, multo minus undiq; perfecti extiterint.

CLXXX.

Ostendit id ipsum *tertii* quoq; *Emblematis enodatio*, hoc cu-
neo Antagonistas ex ordine ὀρθόδοξων excuneatos plenissime
reddens. Quodcunq; dogma 1. aperte *falsum*. 2. ipsi *textui* pro-
bationum suarum *contrarium*: & 3. *toti historiae Biblicae & Eccle-*
siaestice directe *oppositum*, illud in Ecclesiis orthodoxis recipi
nullatenus, reiici autem penitus debet, sed tale est dogma de
perfectione sanctorum ad universam Moysis Legem, non cer-
tam duntaxat speciem referenda Ergo.

CLXXXI.

Falsitas patet ex iis, quæ paulò antè de imperfecta homi-
num singulorum erga Legem Dei obedientia, tam γενικῶς quam
ειδικῶς adducta fuerunt.

CLXXXII.

Contrarietatem verò *manifestant* ipsa *exempla* probationis
loco

loco ab Adversariis allegata, in quibus & ἡ γέμνα & σωεχῆ & ἐπόμνα voculam καθολικὴν (*omnis Lex, omnia mandata*) ad certam divini cultus speciem, nimirum zelum ἀνομιεῖτον, vel 1. repurgandi sacra à correptelis Idololatrarum, vel 2. promovendi verum Dei cultum, vel 3. acceptandi & perficiendi quæ dicta ac jussa fuerant, restringunt, rursusq; è dimetro de tota Legi agi minimè, solenni forma attestantur.

CLXXIII.

Vin' ocularem demonstrationem? Ecce! Producimus 1. Noachum qui ut docent 1. τὰ ἡγέμνα, propter carnalem imaginem & similitudinem Adamicam, gratiam Dei promereri quidem non potuit, absq; tamen suo merito, Legisq; omnimoda adimplerione invenit. Ac præterea, ut 2. τὰ σωεχῆ innuunt, eodem modo, quo erat justus, perfectus fuit: perfectione scilicet secundum fidem non secundum Legem, pariter atq; justitia vox de Noacho usurpata in scriptura N. T. non ad Legalem, sed ad imputatam fidei justitiam, palam refertur. Quoad verò 3. τὰ ἐπόμνα, rursus dicitur Noach perfectus neutiquam sanè vel ἀπλῶς, vel respectu totius Legis, verum κατὰ τι ἕξ respectu ἁπλῶς αὐτῆς, quæ tempore originalis mundi, corrupta planè erat.

CLXXIV.

Producimus 2. Iosiam, de quo liquet 1. ex ἡγέμνοις, quòd perfectus fuerit, quoad peculiarem tantum aliquam Legis obedientiam, nimirum zelum flagrantissimum deiiciendi Idololatriam & verum restaurandi cultum, non quoad exactissimam τελειότητα, quam Lex efflagitare solet 2. ex σωεχῆ γέμνοις quòd peculiarem illam obedientiam seu reformationem in universo regno instituerit, juxta omnem Legem Moysi, formaliter quidem, & si de canone quæstio sit, non finaliter & si quæratur ὡς τὸ πληρώματῶς, quo respectu etiam sanctissimo huic operi, quippiam imperfectionis adhæsit, prout aliàs hominum actiones ad ἀκμὴν justam nunquam accedunt. 3. ex ἐπομνοις; quòd Regi

G 2

Aegyptio

Aegyptio bellam non necessarium inferendo contra T egem
Dei deliquerit, adeoq; lapsus, nec perfectus omni ex parte fue-
rit.

CLXXXV.

Producimus 3. & Zachariam quem Lucas versatum memo-
rat ἐν πάσαις ἐντολαῖς, καὶ δικαιώμασι κυρίως ἀμέμπως, ita videlicet, ut
eudocent, 1. τὰ ἡγέμενα homo tamen fuerit; cuius genus, fun-
ctio, & vita describi potuerit, quiq; (cūm omnis homo men-
dax & in multis cotidiè labatur) ipse simul in aliquibus impege-
rit, nec omnimodam perfectionem attigerit. 2. τὰ σωεζόμενα
versatus fuerit in omnibus 1. ἐντολαῖς, cuiusmodi præcepta
Moralia sunt, 2. δικαιώμασι, cuiusmodi sunt ceremonialia, sa-
criq; ritus. 3. materialiter & κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀνθρώπου non to-
taliter nec absolutè, 4. ἀμέμπως, coram videlicet hominibus,
non planè coram DEO. 3. τὰ ἐπόμενα in medio illo curriculo
vita ἀμέμπως καὶ τελείως incredulus fuerit, & pluris secundas causas,
quàm Dei omnipotentiam fecerit.

CLXXXVI.

Vbi ergo impletio? Vbi Legis impletio? Vbi omnis Le-
gis impletio? Vbi perfecta Legis impletio? Φάσκοντες εἶναι τέλει
ἐμωράθησαν.

CLXXXVII.

Probari id quoque ex *Biblica & Ecclesiastica historia* posset
quàm facilimè, ubi ne unicum quidem hominis verè sancti, &
à Spiritu sancto Canonizati exemplum datur, qui non subindè
agnoverit, deploraverit, ac detestatus fuerit propriam suam im-
mundiciem, pravitatem, & imperfectionem: Si dixerimus,
quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in
nobis non est, communis sanctorum vox habet, secundum Io-
hannem & Augustinum. Verùm contrahenda hic vela sunt.

CLXXXIX.

Succedit enim tandem *quartum Emblemata*, de singulari Da-
vide per

da per totam vitam, excepto unico casu, perfectione cui opponi debet 1. Textus σὺν ἁφίᾳ. 2. Davidæ confessio propria. 3. Demonstratio historica.

CLXXXIX.

1. Textus σὺν ἁφίᾳ tria monet. 1. Perfectionem Davidæ non fuisse singularem, sed talem, quæ quidem Abiæ, filio Roboami, competat minimè, Asæ verò, filio Abiæ, assignari & possit, & debeat, licet ille ipse ἀναμάρτη & neuitquam fuerit.

CXC.

2. Eandem non fuisse universalem sed specialem, certi videlicet duntaxat cultus & zeli ἀνομιῶν promovendi & repurgandi religionem à cultibus idololatricis, pariter atq; perfectio cordis Asæ in eo solum consistebat, quòd serio studebat Dei gloriæ & religionem illibatam pro captu, atq; viribus, promotam maximè cupiebat.

CXCI.

3. Exceptionem Davidæ non esse absolutam, quasi ipse, excepto negotio Uriæ, per totum vitæ curriculum nunquam à præceptis Domini declinavit, sed restrictam ad certum peccatorum genus, ipsum nimirum peccatum contumacia, quo David semet tantum per vitā, nempe in negotio Uriæ, destinata opera, cum quadam præmeditatione scienter, volenter, contumaciter & pertinaciter à Lege Dei sese avertit, nec prius quam per Nathanaum revocaretur, poenitentiam egit, prout ἐμπατηρὸν Sar contumax, rebellis aut perversus fuit, hoc loco usurpatum indicat, non peccatum ignorantia, quod Hebræis Schagag dicitur & simul ex infirmitate aliqua inconsideranter, ignoranter committitur, simul Davidi, non minus atq; omnibus aliis hominibus, ab infantia prima ad extremum usq; habitum vitæ adhesit, simul persone respectu, quæ in gratia apud DEUM erat, propter CHRISTUM & ejusdem velamento tectum, non imputatum fuit.

CXCII.

G 3

Confessionis

Confessionis Davidica locum explere sufficienter potest, partim *Pf. 32.* ubi beati (ad quorum censum ipse quoq; David pertinebat) definiuntur illi, non qui planè iniquitates, & peccata nulla habent, sed *quorum iniquitates remissa & peccata tecta sunt,* partim *Pf. 51.* ubi Psalmista usq; adeo reum se scelerum palàm fatetur, ut *non in adulterio demum, atq; homicidio, divina se violasse mandata, sed peccatum ab ultimo infantia principio,* dum adhuc intra alvum maternam formaretur, atque aleretur, una cum ipsa caloris nativi transfusione, *attraxisse queratur.*

CXCIII.

Demonstrationem verò *historicam* suppeditat *vita Davidica curriculum,* ubi præter & ultra negocium *Vriæ,* nunc polygamia, nunc simulata insania, nunc propositum sæviendi in familiam *Nabalis,* nunc sententia contra *Miphibosethum* injustè lata, nunc confidentia in multitudine populi, nunc arrogans populi numeratio, & similia verbo Dei *Δεσπότης* contraria occurrunt, & quamvis tam gravia peccata, atque negocium *Vriæ,* non fuerunt, Davidem tamen toti Legi Dei perfectè minus obedivisse, meridiano sole clarius ostendunt.

CXCIV.

Evanescit igitur plane *prima Neo-Photinianorum objectio* de *Paulo* atq; *Sanctis* aliis *sub sua* quidem *persona,* sed non ut de sese, verùm ut de homine nondum renato, *loquentibus,* quoties *infirmos sese agnoscunt,* suamq; deplorant imperfectionem.

CXCV.

Manifestum enim ex *textu Roman. 7. c.* est, *agere Apostolum* 1. *de sese,* tanquam *prima persona,* non de alio, ceu *persona tertia.* 2. *de presenti statu* sub gratia 3. & regeneratione, non præterito, de *Lege,* & in *Pharisaismo.* 3. *de homine* istiusmodi, *cujus approbatione Legi Dei sua constet perfectio,* & qui velit bonum, oderit malum. 4. *de oblectatione in Spirituali legis*

legis obedientia, tanquam re bona & laudabili. 5. de *distinctis* principis agendi in renatis, voluntate nimirum carnis atq; spiritus, quarum haec, secundum renovationis beneficium, quæ bona, honesta, & recta sunt, expetat, illa verò secundum corruptionis vitium, ad mala quævis impellatur. 6. de *inhabitatione peccati*, & perpetua ejus malitia, reluctante Spiritui sancto, qui in renatis habitat, & impediendo bonum propositum. 7. de *captivitate sub lege peccati*, quæ est, ἀπιστία πούνητων non σωτηριολογία. 8. de *infelicitate & miseria*, qua ipsemet Apostolus in corpore mortis, seu mortali hærebat, & liberationem ex hoc peccatorum ergastulo desiderabat. 9. de *vero liberatore Christo Iesu*, cujus mentione, Apostolus se erigit, ac Deo pro redemptionis beneficio, simul verbis, simul obediendo subiectione, gratias agit, quas utique *novas omnes ac singulas Apostolo ut renato quidem, sed ut nondum τελείως, aut in solidum renato, competere*, evidentiùs ex ipso verborum tenore atq; sono est, quàm ut probatione ulla indigeat, ul-
lave negari ratione queat.

CXCVI.

De *sanctis* vero ceteris testatur Propheta Regius, illos omnes, non tantùm pro proximi sed insuper ac præcipuè pro *suarummet peccatorum remissione*, ad Dominum in tempore oportuno oraturos esse; pariter atque Christus ipsos itidem Apostolos, qui certe renati erant, orare cotidie jubet; *Dimitte nobis debita nostra.*

CXCVII.

Eodem modo frivola maximè *secunda est Objeccio*, Renatos ea de causa, non amplius sub *Lege* esse, quod ad *obedientiam Legi præstandam obligati* minime, jam pridem autem debitam Legi obedientiam exolverint.

CXCIX.

Diversum sane Θεός ipsa indicat, quæ neq; obedientia alicujus propria, neq; immunitatis omnimoda nota est, potius vero respectum triplicem

triplicem complexu suo continet, quorum 1. *διανοητικὸς*, dum
CHRISTUS pro nobis maledictum factus, à poena, seu male-
dictione Legis nos redemit, 2. *δογματικὸς*, dum voce Evan-
gelii de CHRISTO, qui solus perfectè Legem nostro loco
implevit, talis nobis consequendæ salutis via monstratur, quæ
non in propria, omnibusq; numeris perfectæ obedientia, sed
in CHRISTO ipso fundatur, cui per fidem inserimur, perq;
obedientiam ac justitiam illius nobis imputatam, justificamur.
3. *ἡγεμονικὸς*, dum in renatis, sublato tædio, obedientia in se
imperfecta manens, adeoq; neminem coram DEO justificans
spontanea tamen est, profecta ex hilari ac libero corde, statu-
ente firmiter, se in gratia apud DEUM esse.

CXCIX.

Ad tertiam autem *Objectionem*, Propterea nempe *asscriben-*
dam renatis perfectam Legis impletionem esse, quia illi ipsi passim
monentur, ut sint perfecti, atq; hinc inde tam de sua, quam de ali-
orum gloriari perfectione solent. Respondemus breviter commit-
ti istiusmodi paludamento *quadruplicem ἐπερζητημάτων σύγχυσιν.*

CC.

Siquidem 1. *Vox perfectionis hinc non de simplici totali, aut*
legali, sed de partiali, inchoata & Evangelica perfectione sumitur,
cui quidem in sese multum adhuc deest, in collatione vero ad cæte-
ros infideles populos, aliqua perfectionis laus competit, atque per
imputationem perfectionis Christi, adherentes infirmitates & im-
perfectiones non nocent.

CCI.

2. *Formula ipsa orationis est ἀεγρεπτική ἢ ἀεγσατική à qua ad*
perfectam obsequendi facultatem, adque obedientia consumma-
τα ἀφελαιώσιν κατηγορητικῶν, nulla firma necitur consequentia.

CCII.

3. *Finis hujusmodi commonitionum ille est, non quod homi-*
nibus perfectio talis in hac vita contingere possit, sed ut ita exci-
tati

tati, eandem in his terris inchoent, in vita autem secutura perficiant.

CCIII.

4. *Gloriatio sanctorum de perfectione, nititur, non omnimodâ Legis adimpletione; verùm vel 1. gratuita plenissima perfectionis Christi imputatione, quâ ipse, cum omni suâ obedientiâ ac iusticiâ donatus est credentibus; vel 2. propria obedientia novæ inchoatione, quæ imperfecta in se licet sit, vera tamen, ac solida, non simulata, nec hypocritica est, Deoq; placet, eò quod persona, quæ istam præstant obedientiam, accepta Deo, atq; in gratiâ sunt.*

CCIV.

Quarta & postrema objectio pretendit quidem vindicias iusticiæ Dei, quam constare non posse, si regenerati viribus propriis divinam Legem in hac vita implere perfectè nequeant, ex eo Antagonistæ arguunt, quòd sic Deus impossibilia præcepisse consuetarium proximum appareat.

CCV.

At si tempora & subjecta distinguantur, ἐν τῶν ἀδυνάτων Legis observatio amplius non erit, quantumvis illa in hac vita numeris omnibus perfecta integraq; minimè existat.

CCVI.

Nam secundum Tempus, 1. Præteritum, potuissent ac debuissent homines singuli (quippè in Protoplastis facultate implendi Legem donati) Legem perfectè implere, & in statu innocentia persistere; 2. Præsens, sunt quidem renatis omnia possibilia, etiam perfecta Legis impletio, non ex viribus propriis, ac impletione consummatissima, sed quia Christus Legem perfectè implevit, suamq; perfectam impletionem credentibus imputat, ut sic ex gratia perfectissimam omnium mandatorum impletionem habeant; 3. Futurum, poterunt beati in altera vita Legi perfectam obedientiam exhibere, licet eius ministerium tunc planè pleneque cessaturum sit.

CCVII.

H

Quoad

Quoad subjecta distinguendum hîc itidem inter: 1. Non-Renatos, quibus utiq; Lex, non suo vitio, nec ulla Dei culpa, verum partim propter Lapsum Adæ, partim propter negligentiam ac corruptionem propriam, impossibilis est; atq; insuper inter 2. Renatos, quibus Lex possibilis est, nunc quidem 1. per λογισμὸν meriti Christi, & perfectissimæ ejus obedientiæ; nunc verò 2. per ἀπαρχὰς propriæ obedientiæ, quæ donum S.S. sunt, & in hac imbecillitate ἐν ἰσπεροχῇ usq; ad gradum aliquem bonæ conscientiæ, atq; ἀν ἰσπεροχῆ καὶ ἀμέμπτῃ δόσεβείας, assurgunt, secundum quem Renati imperfecta quidem perfectione propria, sed perfectissima perfectione Christi, perfecti nominantur, ut antè etiam dictum.

CCVIII.

Concludimus jam primam sectionem αἰανεφαλαυδῶς ita statuentes, Neo-Photinianorum de Lege divina μάλα σοφίαι, simul 1. obscana, & sputo lutoq; digna exclusisse βδελύγματα; simul 2. per sacrarum scripturarum expugnari sufficientissimè posse θεμέλια; simul 3. vana & inania pro palliandis blasphemis effingere & quærere κρησφύγετα. Unde eam abesse, & abesse quidem quàm longissimè à pomeriis Ecclesiæ, pii omnes μίαν ψυχῇ καὶ μίαν καρδίῃ, jubere debent.

SECTIO SECUNDA.

Proponens

Βδελύγματα NEO-PHOTINIANORVM
DE PECCATO.

CCIX.

Transeamus porrò ad alteram πραγματείαν nostræ Anti-Photiniana sectionem, quæ agit de contrario Legis, ipso videlicet peccato, ubi & 1. τὸ ὅτι Originalis depravationis abnegatur; & 2. distinctio inter levia atq; atrociora peccata, modis variis corrumpitur, inq; sensum detestandum planè trahitur.

BAE-

ΒΔΕΛΥΓΜΑ Ι. ^{nim.}

ORIGINALIS PECCATI

abnegatio.

CCX.

Quod primò attinet *Abnegationem peccati originalis*, propugnatur ea à *Neo-Photinianis* sequentibus hypothefibus, dum absq; rubore ac pudore scribunt.

CCXI.

1. *Peccatum originale fabulam esse Monachorum*, natam ex pravo intellectu scripturæ, & excogitatam, ad defendendam pædoBaptismi superstitionem.

CCXII.

2. *Oppositum peccati Originalis, Imaginem DEI in homine, nunquam fuisse amissam, nunquam corruptam, ne quidem per peccatum Adami, multò minus per peccata posterorum.*

CCXIII.

3. *Imaginem Dei explicandam, non de sanctitate, & justiciâ, neq; etiam de immortalitate, sed præcipuè de illo dominio, quod homini erat in creaturas reliquas, & de ratione intellectus in homine, quæ sibi subjectis præesse potest.*

CCXIII.

Esse verò *Originale peccatum*, non fabulam *Monachorum*, sed *totalem naturæ humanæ corruptionem, spontaneâ Protoplastorum inobedienciâ primitivè contractam, & postmodum, per generationem carnalem, in liberos secundum naturæ ordinem transmissam*, contra *νύβειαν Primi Emblematis*, fundamenta isthæc comprobant; 1. *expressa scripturarum testificatio*; 2. *diserta originis, amplitudinis, & propagationis descriptio*; 3. *prolixa effectuum nocentissimorum enumeratio*. 4. *necessaria carnalis generationis per παλιγγενεσίας beneficium permutatio*; 5. *Cotidiana, & palpabilis naturæ totius exorbitatio.*

H 2

Testi-

CCXV.

1. *Testimonia scripturæ* sunt, ex Testamento 1. Veteri, Gen. 5, 1. c. 6, 5. c. 8, 21. Job. 14. 4. Ps 51, 7. Jer. 17, 9. 2. Novo, Joh. 3, 6. Rom. 5, 12. 19. c. 7. 17. c. 8. 6. 1. Cor. 2. 14. c. 15. 22. Gal. 5. 17. Eph. 2. 3.

CCXVI.

2. *Descriptio hujus vitii* habetur, ratione 1. *Originis*, Gen. 3. à v. 1. Rom. 5. 12. Sap. 2. 24. 2. *amplitudinis*, Rom. 3. 10. 12. c. 5. 12. 3. *propagationis*, Gen. 5, 3. c. 8. 21. Ps. 51. 7. Joh. 3. 6. Eph. 2. 3.

CCXVII.

3. *Effectus nocentissimi* recensentur isto ordine, ut nobis 1. ob oculos ponatur *interior mentis cæcitas*, voluntatis averfio, & cordis ac interiorum virium ἀταξία, seu inobedientia; quam 2. comitantur *peccata Actualia*, ex venenata ista radice, ceu rami pestilentissimi, enata; unà cum 3. *societate inter Spiritus tenebrarum*; atq; 4. *omnis generis calamitatibus*, irâ Dei, morbis & morte temporali, ac æternâ, nisi regeneratio interveniat.

CCXIX.

Non autem posse 4 labem hanc, malorum tot ac tantorum feracem, elui alio modo, quàm per αἰσθανεώσεως ἢ παλιγγενεσίας mysterium, illud & Christus docet, & πλεονάζον μέγελθ peccati originalis, quod Antagonistæ quibuscunque possunt modis elevant, exaggerat intensissimè.

CCXIX.

Et 5. *si natura Neo-Photinianorum* ad eò púra atque immunis planè ab Originali labe est, prout ipsi met fingunt; Vnde, quæ sò, etiam inter illos *propensio ad noxia*, & sibi inimica? Vnde morbi, mors temporalis, atq; calamitates variæ? Vnde infantulorum afflictiones gravissimæ, & sæpè inopinus obitus? Vnde morbi hereditarii, & affectus depravati, adhærescentes nonnullis per totum vitæ curriculum?

CCXX.

Causa

Causa certè dari alia hac in parte nequit, nisi quam, præter adducta superius scripturæ fundamenta, ex natura experientia, *Ethnici* saniores agnoverunt, quorum κορυφαῖοι longè ante exortam in Ecclesia Pelagianorum, ac πελαγיאνοζώνων Photinianorum hæresin scripserunt; Homines suâ naturâ malos esse, & à naturâ noverca in lucem edi, corpore nudo, fragili, ac infirmo, animo ad molestias anxio, ad libidines proclivi, in quo divinus ignis obrutus, & ingenium; & mores.

CCXXI.

Sic quoad *Emblema* alterum, quo *imago Dei* in homine post lapsum Adami. neq; in Protoplastis, neq; in posteris, amissa, corruptave, dicitur, responderi potest commodissimè, partim 1. per distinctionem; partim 2. per negationem.

CCXXII.

Quia enim *Imago Dei* in homine, πρώτως, ἢ κυρίως absoluta, numeris omnibus virium quarumcunque, tam animæ, quam corporis integritas, ac conformitas cum Deo δεχέλυπω est, quâ in mente fulsit perfecta lux agnitionis & sapientiæ divinæ; in voluntate summa Legis DEI approbatio, delectatio, desiderium, & obedientia; in cæteris deniq; facultatibus animæ, membrisq; corporis, exacta rectitudo, sine omni exorbitatione, ac metu morborum, & mortis; ἐπομένως verò aut δόξης, ornamentum quoddam extrinsecum respicit, nimirum, dominium in cætera animalia terræ ac maris, quo primus homo itidem conditoris sui conditionem modo quodam repræsentabat: Hinc jam post lapsum distinguendum accuratè est, inter ἀξιομάτων huiuscemodi, simul 1. reliquias & αἰαλογίας generalem; simul 2. rem ipsam, & determinationem specialem.

CCXXIII.

Quoad reliquias & generalem αἰαλογίας, fatemur equidem, imaginem DEI in homine neutiquam amissam planè, immutatam verò modis innumeris, per lapsum Adami esse, ita ut hodie con-

ditionis prioris exigua solummodo vestigia, ceu rudera splendidissimi ædificii, supersint, & appareant, quorum ratione, 1. anima hominis quædam duntaxat Ætæ, ipsamq; veluti umbram SS. Triados, adhuc repræsentat; 2. tenues quæsdam noticias de Deo, ac discrimine honestorum atq; turpium, ex naturæ lumine reliquas habet; & 3. qualecunq; imperium in animantia cætera exercet.

CCXXIV.

Quoad rem ipsam, & specialem, seu à propriis determinatam, cum scriptura dicimus, per peccatum Protoplastorum amissam penitus Imaginem DEI esse, tam respectu materialis, quod partem potissimam; quàm respectu formalis, quod ex toto, corruptum, depravatamq; est; adeò ut nunc homo ex iusto & sancto, injustus atq; impius, ex sano, atq; divite, æger, atq; pauperimus, ex Filio DEI hostis, ex hærede extorris, ex confortate status beatissimi reus damnationis æternæ, factus sit, exutusq; imagine cœlestis, effigiem terrestris, Adami, seu, ut Lutherus loquitur, larvam Diaboli induerit.

CCXXV.

Vnde simul nostra inclarescit Negatio, quâ adductam ab Adversariis de integritate imaginis divinæ in homine opinionem, veram esse propterea haud concedimus; quia in huiusmodi quæstione, non tam ad reliquias, & generalem harmoniam, quàm ad ipsam formam, ac naturam rei, quæ & esse, & definitionem suppeditat, respiciendum est.

CCXXVI.

Hoc respectu amissam penitus peccato Protoplastorum imaginem DEI in homine, toties confirmat Spiritus Sanctus, quoties in scripturis loquitur, vel 1. de peccato originis, quod amissionem primævæ integritatis subsequutum, inq; locum imaginis divinæ successit; vel 2. de Renovatione, aut novâ creatione, quâ per Spiritum Sanctum, ministerio Verbi & Sacramentorum, in hac vita ad imaginem primi hominis, prout secundum

dum DEUM creatus erat, reparatur & transmutatur; &
3. de collatione hominis, qualiter jam secundum naturæ ordinem, ad
hanc vitam nascitur, cum eo, qui immediata DEI operatione in
creatione primâ conditus fuit, vel de $\Phi\epsilon\gamma\eta\mu\acute{\alpha}\varsigma$ hominis non renati ad-
versus DEUM militante, cujusmodi figmentum in corde homi-
nis primi non fuit; vel 5. de homine non renato, iræ DEI, &
mortis æternæ reo, subjectoq; morti corporis, nec non mor-
bis & calamitatibus infinitis, à quibus primus homo, si in con-
creatâ imagine DEI perstitisset, immunis planè fuisset.

CCXXVII.

Quod si enim *Natura humana* per lapsum Protoplastorum,
1. horrendum in modum depravata; 2. nova indiget creatione;
cum 3. illius status diversus maximè à conditione primi hominis;
4. Cui $\kappa\alpha\tau\alpha\ \tau\acute{\alpha}\ \pi\acute{\alpha}\nu\tau\alpha\ \mu\epsilon\tau\epsilon\ \epsilon\upsilon\ \tau\acute{\alpha}\ \sigma\iota\ \text{reluctatur}$; 5. adeoq; iræ DEI, calami-
tatibus, & morti obnoxia est; utiq; amissam jam in homini-
bus singulis imaginem DEI fatendum erit. Sed prius modò
probatum. Ergò posterius negari ulterius haud debet.

CCXXVIII.

Potest hinc dijudicatio peti *Emblematis Tertij*, quò partim,
1. sanctitatis, justiciæ, & immortalitatis privilegium *naturæ Imaginis*
DEI detrahatur; partim 2. Imago DEI ad solum dominatum homi-
nis super omnes terrestres creaturas alligatur.

CCXXIX.

Illud pugnat apertè cum 1. *explicatione* ex verbo Dei superi-
ùs allegatâ; 2. *determinatione* à Paulo propositâ, quæ & in pri-
mis justiciam ac sanctitatem veritatis, hoc est, sanctitatem
veram urget; 3. *perfectiōne Imaginis*, aut *representationis*, quæ, si
homo in statu innocentiae reverâ, atq; actu mortalis fuisset,
immortalitatem DEI minimè expressisset; 4. *comminatione*
mortis, quæ tanquam poena, ac stipendium peccati, homini
primo denunciata fuit, exindeq; aliqua naturæ incorruptæ
conditio esse nequit; 5. $\tau\epsilon\ \Phi\upsilon\lambda\alpha\kappa\lambda\eta\eta\ \delta\iota\omega\acute{\alpha}\ \mu\epsilon\tau$, quâ anima Ada-
mi,

mi, quamdiu DEO subiciebatur, interiùs prædita, & quoad omnes facultates inferiores, per usum ligni vitæ, ita corroborata erat, ut, ἀνευ κακότητος φθαρτικῆς, corpus suum sanum servare & contra DEI iudicium, ipsiusq; naturæ maledictionem, incolume conservare potuisset.

CCXXX.

Hoc verò pugnat itidem, cum 1. datâ priùs distinctione, inter conditionem Imaginis divinæ primam, ac principalem, & deinde secundanam, vel minùs principalem, 2. allegatis modò testimoniis, quæ dominij in creaturas, tanquam ornamentis minùs principalis, nihil meminerunt, de solâ autem justitia & sanctitate, tanquam dotibus principalioribus, verba faciunt; 3. communi inter Photinianos experientia, quibus, cum imaginem DEI nunquam amisisse se blaterent, vix tamen exigua vestigia dominii in plurima animantia supersunt, quæq; Adamus ante lapsum solo nutu regere poterat, illa hodie excusso sæpiùs jugo, & non nisi vel vi, vel arte adducta, suum facere officium deprehendimus; 4. natura ac conditione futuræ celestis vitæ, in quâ Imago divina in homine τελείως καὶ ὁλοκληρῶς instaurabitur, dominio verò in creaturas terrestres & irracionales locus nullus dabitur, nisi hisce item ἀφθαρσία, καὶ ἀθανασία tribuenda sit, quod absolum nimis, & ἄλογον prorsus foret.

CCXXXI.

Sed contemplemur jam Adversariorum exceptiones, ex quibus hæc duæ pro Emblematis primi palliatione adducuntur; 1. In testimonio Genesios, esse sermonem, de liberâ, & regnante adultorum, & non regeneratorum iniquitate, partim externâ, partim internâ. 2. Etsi in omnibus fermè hominibus valdè magna concupiscentia, & inclinatio ad peccandum, non tamen corruptant naturam humanam propter primi hominis peccatum, sed quòd homines seipso per sua propria peccata, & maliciã vitarunt, istamq; corruptionem postea in liberos suos per vim seminis hereditariò propagant.

Falsam

CCXXXII.

Falsam autem esse Exceptionem; 1. Evincunt ipsa verborum testimonij Geneseos pondera, quæ hoc loco saltem numerabimus. Siquidem Moses, non tantum 1. πληθωπικῶς Cainitarum, ceu non regenerantium, & adultorum, scelera notat, inquit, Multa est malitia hominis; verum quoq; 2. ἐνικῶς peculiare quoddam taxat malum; quo 3. εἰδικῶς, cor hominis infectum & corruptum innuitur - idq; 4. ὀλικῶς, quoad item mentem, atque cogitationes singulas, non solum appetitum, & vires inferiores; ac præterea 5. ἐκκλησιῶς, ut non in aliquibus exorbitet, in pluribus ad optima deprecetur, sed tantum atq; unice malum sit; etiam 6. ἀτόμως, omni die ac tempore, ita quidem, ut ne momentum dari queat ullum, quo cor hominis malo isto careat; tandemque 7. ἀδιακρίτως, ratione tam adultorum, & infantulorum, quorum corculum, etiam cum nondum in lucem editi, veneno hoc peccati infectum est; quam non renatorum & renatorum, quorum hi peculiariter repetitione querelæ divinæ post diluvium notantur, cum tunc solus Noachus justus, ejusq; familia, superstes adhuc esset.

CCXXXIII.

2. Probant ἀπὸ πᾶσι ἀποπέπρωτα, quibus illa ubertim scatet. Nam 1. non fermè, sed verè in omnibus hominibus magna valdè ad peccandum concupiscentia; 2. Non nostrâ demum propriâ, & Actuali transgressione, adeoq; μιμήσει, sed τῆ φύσει, esse nos filios ira, pariter ut sunt & cæteri, ab Adamo, qui liberos ad imaginem suam genuit, nati, testis scriptura, θεόπνευστος est, quantumvis diversum Neo-Photiniani statuunt; 3. Nec ex creatione, ceu causâ extrinsecâ, nec ex imitatione ceu culpâ propriâ, sed ex propagatione primâ, & à protoplastis promanante, illam, quam temporibus hisce in liberos suos, per vim seminis, parentes hæreditariò diffundunt, corruptionem, testis Iobus, testis David, testis Moses, testis Paulus est; testes utiq; fide digni magis, quam Neo-Photiniani, cum omnibus suis

fuis complicibus; 4. *Nec Adamus, neque sanctus ullus*, à primo ad postremum usq; præsentis seculi, *immunis à peccato* fuit; Ergò nullus aliam vim seminis habuit, præter eam, quâ corruptio & malicia hæreditariò in liberos propagantur.

CCXXXIV.

Sic ad *πειζώματα*, quæ pro alterius Emblematis defensione connectuntur, nim. 1. *Hominem, etiam post lapsum, perhiberi conditum ad imaginem DEI*, ejusque gratiâ præcepisse *DEVM* severissimè, *homicidia ut vindicentur*, ne, quæ in homine superest imago *DEI*, perdat, vel corrumpatur: 2. *Maritos* exclamari à Paulo, quòd hodieque sint *DEI imago*, & gloria, quemadmodum mulier imago & gloria viri est: 3. *Hominem etiam post lapsum perfectè justum esse*, de quo paulò antè satis; responderi debet, esse in

CCXXXV.

1. *Ἄγνοια ἐλέγχῃ*, eò quòd adductus *Moyssis locus agit, non de consummatâ Imaginis divinæ* in hominibus lapsis perfectione; sed 1. *de primâ hominis primæ creatione*, cuius beneficio ita conditus Adamus erat, ut in ipso, tanquam communi humani generis stipite, Imago *DEI* transfundenda in omnes posteros, perfectè exprimeretur, atque exhiberetur: 2. *de intentione ac fine creationis*, cuius respectu *humanum genus ἐνεργεία* divinâ conservatur & propagatur, ut in illo Imago *DEI*, transgressione protoplastorum perditâ, *interveniente λύτρω* CHRISTI, per *παλιγενεσίαν* seu *καινώσειν* repararetur & restauretur; 3. *de reliquiis Imaginis divinæ* in homine, quarum administrâ ope homo, qui in salutis negotio parare sibi ne minimum potest, qualemcunque adhuc in mente, noticiam de *DEO*, ac discrimine honestorum & turpium; in voluntate, libertatem regendi externam Locomotivam; in corde, harmoniam affectuum cum Lege divinâ, reliquam habet, sibi que à cæde proximi temperare potest; quippè qui & inter animantia reliqua, ceu *DEUS terrenus*, beneficio rationis eminet, nec ullius privato

privato arbitrio interfici debet, quantumvis prædicta ἀξιώματα multipliciter per peccatum obscurata, & labefactata sint.

CCXXXVI.

2. Παρεκλογισμὸν τῆς αἰτίας, cum non 1. respectu interioris perfectionis; nec 2. ratione veri formalis; multò minùs 3. quoad regenerationem spiritualem; potiùs 4. respectu nudi duntaxat alicujus externi ornamenti, & attributi minùs principalis, imperij scilicet, vir, ceu expressa *DEI Imago*, præ uxore singulariter in conjugio ac familiâ emineat; 5. utriq; autem sexui commune sit, quòd vel jam ad *Imaginem DEI* regeneratus, vel adhuc ad eam regenerari debet, atque potest; pariter atque 6. historia primæ creationis unâ indivisâ textus serie, non tantùm masculinum, sed & fœminam, ad *Imaginem DEI* conditam, ostendit.

CCXXXVII.

Neq; tamen propterea in nudâ Imperij dignitate, posita *DEI imago* est, prout tandem *Antagonista*, pro *Tertij Emblematis assertionem*, partim 1. Ex eodem loco *D. Pauli*, 1. Cor. II. 7. partim 2. ex eo, quòd ab *Adamo immortalitatis via sciri ante lapsum non potuerit*, adeoque ad illam, ut & sanctitatem, *Imago DEI* referenda minimè sit; probare conantur.

CCXXXVIII.

Siquidem in hisce effugiis, partim 1. Error κατὰ τι ὡς ἀπλῶς committitur, dum nimirum à positione ejus, in quo δὲ τέρως dignitas *Imaginis divinae* existit, ad negationem ejus, in quo illa κυρίως καὶ πρώτως elucet, collectio instituitur; partim 2. τὸ ἐν δεξιῇ petitur, dum homo à *DEO* ἐν ἀφθαρσίᾳ conditus, & ad eandem aliquando in alterâ vitâ reparandus, nihilominus *immortalitatis viam* ignorasse ante lapsum, statuitur, contra expressam scripturæ divinæ literam, quam suprâ adduximus.

B Δ Ε Λ Υ Γ Μ Α Ι Ι. nim.
DISTINCTIONIS INTER
PECCATA LEVIA & GRAVIA DEFRAYATIO.

CCXXXIX.

Huc usque de *Originali* disputatum peccato fuit; succedit nunc postremò *Actuale*, quod *Neo-Photiniani* ita distinguunt, ut alia peccata *Levia*, alia *Gravia* dicant, & rursus utramque speciem ita describant, quòd nimirum,

CCXL.

Levia peccata sint *Christianorum errata*, qui, licèt unicè atque assiduè *justiciæ vitæ*, atque *acquirendæ perfectioni studeant*, interdum tamen, *leviter tantum*, ex *ignorantiâ*, humanâ imbecillitate, & circumventionem peccent, peccatorum istiusmodi *remissionem in oratione Dominicâ* cotidie petant, *fratribus suis similia* in die septuagies septies condonent, atque à *petulantibus*, gravibus, & magnis peccatis studiosissimè sibi caveant.

CCXLI.

Gravia verò peccata non Renatorum sint *scelera*, quibus illi ex *deliberatâ animi voluntate*, datâ operâ, *petulanter, studiosè, volenter, præmeditatè, contra auditas* in vitâ antecedente semel atque iterum *verberas sacras*, & ita *contra conscientiam*, delinquant, *nec sacrificium aut remissionem habeant*, potius si *subitanè* morte occidantur, vel capti per magistratum, & carnificem jugulentur, in peccatis suis moriantur, æternumque damnentur

CCXLII.

Discedi verò utrobique enormiter à mediâ & regiâ viâ, illud abundè probari potest, quoad *Primum*, partim 1. *distinctione*; partim 2. *inductione*; partim 3. *disertâ scripturarum divinarum testatione*.

CCXLIII.

Distinctio

Distinctio monstrat verum usum predictæ divisionis, quâ nonnunquam ipsimet etiam Orthodoxi actualia peccata, vel gravia, vel levia dicunt.

CCXLIV.

Non quidem 1. in se; 2. nec secundum Legem; multò minùs 3. in foro Justificationis; quos respectus Neo-Photiani urgent, scriptura autem toties improbat quoties peccata omnia, qualiacunque illa sunt, in unam classem redigit, eaque ἀνομιῶν nomine indigitat, ac æternæ damnationi ex merito subicit.

CCXLV.

Contrà verò 1. in collatione mutuâ; 2. ratione causarum, aut personarum; 3. secundum Evangelium; 4. per & propter CHRISTUM; 5. ex naturâ adjunctorum & connexorum; quos respectus hoc in loco Antagonistæ attendunt minimè, scriptura autem toties admittit; quoties docet, 1. pœnam peccatorum aliam atrociorè, aliam mitiorè, adeoque culpam etiam aliam majorem, aliam minorem; 2. Renatos esse in gratiâ DEI, & cum quidem habeant peccata, non tamen imperare, non regnare illa in ipsis, 3. Credentes in CHRISTUM habere æternam vitam, nec ullam ampliùs in iis condemnationem esse; 4. Nullum tam magnum peccatum esse, pro quo CHRISTVS non satisfecerit, cujus velamento jam piis non peccata omnia tegantur; 5. Etiam ex levioribus peccatis fieri atrocità, si illa in hominem imperium sumant, eumq; ita occupent, ut abjectâ fiduciâ gratiæ DEI, peccandi propositum habeat; & rursus, si aliqui ex atrocibus peccatis postliminiò, beneficio gratiæ divinæ, assurgant, condonari eadem pœnitentiam agentibus, & per CHRISTVM vicissim reddi leviora.

CCXLVI.

Inductio attendere monet ad singulos, etiam sanctissimos homines, qui certè non modò ἀμαρῆτοι minimè fuerunt, sed & ferè omnes gravibus nonnullis, iisque contra conscientiam ac fundamentum admissis vitiis coinquinati deprehenduntur, ex quibus nisi resurrexissent, & ad DEUM rursus conversi fuissent, dubium nullū,

quin ipsi quoq; rei iræ DEI, & damnationis æternæ mansissent.

CCXLVII.

Plurimorum instar notetur nunc, prostitutio Saræ ab *Abrahamo* ex timiditate instituta; *Moyſis* recusatio demandati in *Ægypto* ministerij, murmuratio adversus DEUM, dubitatio &c. *Aaronis* Idololatria; & rebellio adversus Mosen; *Davidis* adulterium; Trina abnegatio *Petri*; pertinax incredulitas *Thomæ*, &c. quæ utiq; non levia sed gravia peccata sunt, & nisi beneficio divinæ gratiæ, per & propter CHRISTUM condonata, ac in levia commutata peccata fuissent, sanctissimos illos aliàs viros sine dubio communionem cœlestis regni privassent.

CCXLVIII.

Scripturæ testimonia sunt, quæ etiam *Renatorum* seu *Christianorum* peccatis respectu quodam 1. nomen, 2. definitionem, 3. naturam, 4. pœnam, 5. exactionem, 6. Effecta propria, damnantiū ac gravium peccatorū attribuunt, adeoq; illa in sese levia, minutaq; minimè, potius verò revelatæ in Lege æternæ & immotæ justiciæ DEI contraria, immotâ consecutione arguunt, veluti videre est, 1. *Mat. 6, 12. Luc. 11, 3. Ps. 32, 6, 1. Ioh. 1, 8, 2. 1. Ioh. 3, 4, 3. Iac. 3, 6, 4. Deut. 27, 26. Rom. 7, 14, c. 6, v. ult. 5. Mat. 12, 35. 6. Exod. 34, 7. Iob. 15, 14. Esa. 64, 6. Ps. 19, 13, 130, 3, 143, 2. Matth. 5, 12. & 15, 19.*

CCXLIX.

Quoad alterum Emblemata peccatur ab *Antagonistis* tripliciter, nimirum ratione partim 1. ἑ ἰσχυροῦς; 2. partim ἑ λύτες; 3. partim ἑ ὄγες.

CCCL.

Siquidem non à non-renatis tantum, sed & à Renatis, atq; sanctis, grandia scelera, morteq; dirâ expianda, committuntur, quoties peccata, alioquin in personâ DEO reconciliatâ levia, imperium in homine obtinent, ut vel 1. *Servus*, Domini voluntatem sciens, eam non faciat; vel 2. in DEVM, non homines, blasphemiam effundantur; vel 3. res, cui infertur detrimentum, alicujus dignitatis sit; vel 4. peccatum ipsum, causarum & actus respectu, intensionem aliquam admittat.

Esse

C C L I.

Esse verò, etiam pro gravioribus, ac spontè commissis peccatis, *λύτρον* aut sacrificium constitutum, illud probatum damus iis scripturæ dictis; quæ docent; 1. Nullum peccatum tam crudele, grande, & enorme esse, quod non *δυναμὶς* remissibile sit, ut ut actu irremissibile existat, & ex propriâ culpâ, obstinatione, induratione, ac finali impoenitentia, rarissimè, aut ferè nunquam, tales peccatores ad poenitentiam redeant. Quòd si enim ubi delictum abundavit, & gratia superabundavit, utiq; etiam in gravioribus delictis gratiæ ac consequenter *λύτρον*, locus erit. Sed prius. Ergò.

C C L I I.

DEVM non delectari interitu impij, eòq; institutam per *CHRISTUM* potestatem claviam, ut ejus usus in absolvendis quibusvis, tam graviter, quàm leviter lapsis, cotidiè exerceatur, juxta dicta, Nolo mortem impij, &c. Quorumcunq; remiseritis peccata, &c. Si quis peccaverit, advocatum habemus, &c. Vbi enim gratia *DEI*, & peccatorum remissio, ibi *λύτρον* & sacrificium *ἱσάροπον*, imò *ὑπέρομετρον* est. Sed graviter peccantibus, quorum catervâ mundus maximè scatet, deposita *DEI* gratia, & peccatorum remissio. Ergò.

C C L I I I.

DEVM non septenam modò, sed septuagenam insuper septenam condonationem in delictis proximi à nobis requirere; in *τεκμήριον* evidentissimum, multò magis se, non toties duntaxat, sed adhuc sæpiùs peccatoribus miseris remittere. Ad cujus enim Legis observationem *DEUS* nos adigit, eadem ab ipso aliena nō est; sed ad servandâ Legem misericordiæ adigit nos *DEUS*. Ergò eandem à se ipso alienâ haud putabit.

C C L I V.

4. Per multos tam sub V. quàm sub N. T. graviter nimis, deliberatò, ac datâ operâ peccantes, *DEI* beneficio atq; gratiâ, peccatorum suorum obtinuisse remissionem, prout patet in Protoplastis, Abrahamo, Iacobo, Iudâ, Moyse, Aarone, Davide, Salomone, Manasse.

Manasse, Matthæo, Mariâ Magdalenâ, Latrone, Petro, Thomâ, & imprimis Paulo, qui propterea misericordiam consecutus, ut in ipso ostendat CHRISTUS τὴν πᾶσαι μακροθυμία, πρὸς ὑποδύπωση τῶν μελλόντων πῖς ἄν ἐπ' αὐτῶ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

CCLV.

Clarescit hinc tandem foeditas erroris circa ὄρον, seu *definitum diem*, ac *casum damnationis petulantium peccatorum*, qui ab *Adversariis restringitur*, non ad articulum destinata *impœnitentia*, aut *finalis perseverantia in impietate*, incredulitate, & occœcatione, de quâ Ecclesiastes Regius, Si ceciderit lignum ad Austrum, aut ad Aquilonem, in quocunq; loco ceciderit, ibi erit; *verum ad pœnas temporales*, quas ἀμέσως insequitur Mors, eaq; vel *naturalis*, & quodammodo placida, vel *præternaturalis*, ac violenta, per carnificem, sicarios, & similes; contra

CCLVI.

1. Apertam *scripturarum sacrarum Regulam*; si fuerint peccata vestra, ut coccinum, quasi nix dealbabuntur; Nolo mortem impii, polluentis uxorem proximi, & effudentis sanguinem, per vim opprimentis pauperem, &c. Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate suâ; progenies viperarum, facite fructus pœnitentiâ dignos; Christus venit vocare non δικαίους, sed ἀμαρτωλῶς, εἰς μετάνοιαν; οἱ τελῶναι καὶ πόρνοι πρὸς ἄγασιν Operistas εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ: Gaudium est in coelis ἵνα ἐνὶ ἀμαρτωλῶ, perversâ scilicet ac destinatâ voluntate peccante, ut filius prodigus fecerat, si pœnitentiam agat, &c. Venientem ad me, non ejiciam foràs; Non contemne divitias bonitatis, patientiæ, & longanimitatis DEI, quæ te ad pœnitentiam adducit.

CCLVII.

2. *Praxin*, 1. *Christi*, recipientis pœnitentes, publicanos, meretrices, ac peccatores; excusantis nonnihil interfectos à Pilato, & in Siloâ; promittentis Latroni in cruce Paradisum: 2. *Pauli*, qui incestuosum Corinthum, postquam resipuerat, in Ecclesiam recipi

recipi jubet, ne tristitia abundantiori absorbeatur. 3. *Petri*, qui de incredulo mundo, tempore diluvii, scribit, quod quidem tūm plurimi comminationibus Noë non crediderint, in hac verò sua impietate & securitate cum aliis pœna corporali affecti, & diluvio absorpti, τῷ πνεύματι, seu quoad animas, servati fuerint, dūm scilicet in extremo illo discrimine pœnitentiam egerint.

CCLIX.

3. *Basin consolationis, non tantum pro facinorosis, & per carnificem jugulandis, sed etiam pro quibusvis iudicio DEI per morbos gravissimos correptis, aut etiam casu truculento oppressis, vel deniq; morte inopina extinctis, quorum de salute, stante Antagonistarum hypothese, nec alii, nec ipsi animam jam-jam exhalantes, certi esse poterunt, suspensum verò semper calculum non sine presentissimo animæ periculo, tenere cogentur, cū contra pœna illæ temporales, quibus Deus prevaricatos homines affligit, & nonnunquam opprimit, eò principaliter directæ sint, ut vel τὸ σῶμα mortificetur δι' ἀμαρτίαν τὸ δὲ πνεῦμα vivat. Νεὶ δεκασιῶν vel afflictiones hæ μεγαύλων fiant, ac πῶγυσμα cruciatuum infernalium, quos pœnitentes certissimè incurrant, ac tempus nullam terminabit.*

CCLIX.

Quod igitur pro palliatione *Emblematum primi*, obtendunt *Adversarii* 1. *Naturam & indicia hominis Christiani* requirere, ut neq; peccent, neq; peccare possint. 2. *Credenti omnia possibilis* esse. 3. *Paulum* ita corroboratum fuisse, ut in *Christo omnia* valuerit, adeoq; etiam non peccare potuerit. 4. Cū *DEUS* possit omnia dare, posse eum petentes non modò à peccatis liberare, sed quoq; eosdem à peccatis omnib. servare; Respondemus ad

CCLX.

1. Peti τὸ ἐν ἀρχῇ dum nimirum 1. *Pro confesso* sumitur, quod Christiani acceperint facultatem, ut non possint peccare, cū tamen contrarium in præmissis evictum. 2. Quæ de *habitualibus peccatoribus* dicuntur, ad *Renatos, ut Renatos*, itemque quatenus

K

Renati

Renati permanent, accommodantur, cum tamen *bi licet non-*
nunquam ex imbecillitate lapsu quoquam non tam levi, quam &
graviori. praecipentur, beneficio divinae gratiae mox resurgant,
nec sine ulla poenitentia male faciant. 3. Aperte in os D. Johannis,
itemq; D. Paulo contradicitur, qui praesentis temporis *ωεγοσημια*
utuntur, & tam *ενεργειαν*, quam *δωαμιν* peccandi, etiam *Christia-*
nis assignant.

CCLXI.

2. Committi σοφισμα *ωδω το πη ως απλωσ*, dum 1. a fide
speciali seu miraculosa ad generalem aut salvificam concluditur, 2.
Communis piorum vocatio, ut Diabolo, mundo & carni resistent,
inq; persecutione *CHRISTUM* confiteantur, cum secutura
in altera vita puritate ac sanctitate confunditur. 3. Fides, quae cer-
to fundamento, hoc est, diserta *Dei promissione*, & verbo expresso
niti debet, ac *χετηκως accepta, omnia potest*, quia eum apprehendit
qui omnia potest, extra Dei verbum, *ad inventa hominum restrin-*
gitur. 4. *Legis impletio* quae fidei ante lapsum fuit, & in altera vita
erit, nunc autem & in hac vita non est possibilis, Fidei absolute possi-
bilis statuitur. 5. *Impletio Legis imputata*, quam fides a *CHRIS-*
TO habet, atq; impetrat, itemq; *propria nostra impletio*, seu *επι-*
κη κη ενυπαρχου perfectio, *pro una*, eademq; reputatur.

CCLXII.

3. Fieri σύγχυσιν *diversissimorum ζητημάτων*, dum 1. Quae Apo-
stolus de αυταρχεια sua in rebus tam secundis, quam adversis mo-
derate ac patienter ferendis, memorat ad *δωαμιν* *abstinen di ple-*
ne a peccando απεσγιονύσως accommodantur. 2. Quae *CHRIS-*
TI & alienarum virium sunt, homini *nugacissime* ascribuntur. 3.
Quae pro Christianorum perfectione allegantur, *exemplo contra-*
rio & contentionibus inter Euodiam & Syntychem subortis,
paulò antè infringuntur.

CCLXIII.

4. Peccari σοφισμα *της αιτίας*, dum 1. *Nuda Dei potentia*
loco

loco fundamenti ex auditionis nostrarum precum ponitur, cum potentia ἡ ἀληθεια Dei, in verbo revelata, conjunctas hac in parte vices sustineant. 2. Petitio remissionis peccatorum, quæ quod hanc vitam, partim absolutionem propter CHRISTUM, partim inchoationem novæ obedientiæ per gratiam Spiritus sancti, partim donum preservandi à peccatorum lue, manente interim lucta carnis atq; Spiritus, complexu suo continet, atq; à Deo certissime impetrat, totalis abolitionis peccatorum κληρικὴ & meritoria statuitur, de qua tamen ultimum demum orationis dominica segmentum agit, quæque nobis in secutura altera vita perfectissime continget.

CCLXIV.

Eadem ratio exceptionum item Emblemati postremo patrocinantium est, nempe 1. Impossibile, ut qui semel illuminati ἔ prolapsi sunt, renoventur rursus ad poenitentiam. 2. Poenitentiam ab Esavo perverso & præfracto peccatore quæsitam certè sæpius, obtentam verò minimè 3. Adici in hujusmodi casibus passim vovulas dubitandi, Quis scit, si convertetur Dominus, si fortè remittatur cogitatio cordis tui, &c.

CCLXV.

Siquidem dicto 1. Non qualescunq; notantur ἁμαρτωνοὶ nec 2. tantum graviter ac mortaliter peccantes, sed 3. in Spiritum sanctum peccatores, cujusmodi peccatores, cum 1. illuminati 2. gustaverint donum coeleste. & 3. participes facti SS. 4. perceperint bonum Dei verbum ac virtutes futuri seculi, tandem verò 5. ab integro crucifigentes sibi metipsis, ludibrioq; exponentes filium Dei. 6. denuò prolapsi sint, jam peccatum suo modo irremissibile committunt, propter voluntariam, obstinatam, hostilem ac finalem λύπη propositi, & universorum mediorum salutis, abnegationem, oppugnationem, execrationem, cordisque indurationem.

CCLXVI.

K 2

2. Agitur

2. Agitur de *Pœnitentia*, non vel 1. *Admissi*, quasi illius condonationem adipisci Esavus per lacrymas minimè potuerit, vel 2. *propria*, quam ipse sanè invenire potuit, dum ob peccata sua, præ animi ægritudine, & dum clamore magno, doluit tandemque ad meliorem frugem rediit. Verùm partim 1. *Amisi*, scilicet *privilegii primogenituræ* quod à fratre præreptum nullis lacrymis recuperare potuit: partim 2. *aliena patris* videlicet, qui nec precibus, nec lacrymis ullis adduci poterat, ut collatam in Iacobum benedictionem revocaret.

CCLXVII.

3. Sermo habetur, non 1. *de peccatorum remissione & salute æterna*, ubi nullus dubitationi relinquitur locus, cujusq; ex fide in semen Abrahamæ certi ludæi erant, sed 2. *de pœnis corporalibus & imminenti captivitate*, quam Deus populo suo nulla adhuc addita certa & absoluta mitigationis promissione, comminatus gravissimè fuerat, prout ex *συναφεία* textus conspicuum est.

CCLXXIX.

Sed hæc etiam de *βδελύγμασι Neo-Photinianorum*, *ὀρθόδοξω* Ecclesiarum nostrarum *συμφωνία*, quoad *doctrinam peccati*, specialiter oppositis, dixisse sufficiat.

CCLXIX.

DEUM nunc *pacis & veritatis* oramus, revelatam in verbo de *Lege ac Peccato* doctrinam, inter nos quoq; conservet atque propaget, nec eam furoribus Satanæ calumniisue insolentium capitum, vitiari aut everti sinat, quærat nos maximos *peccatores Medico*, cum *gratia & veritate venienti*, præparet, ac Dominus pacis primo atque acerbis medicamentis utens, balsamum tandem suffundat suavissimum & Evangelii voce nos in spem bonam vitæ æternæ erigat. Ipsi sit laus, gloria & honor, in secula nunquam finienda, Amen.

E I N I S.

OA A 6612

ULB Halle 3
002 937 107

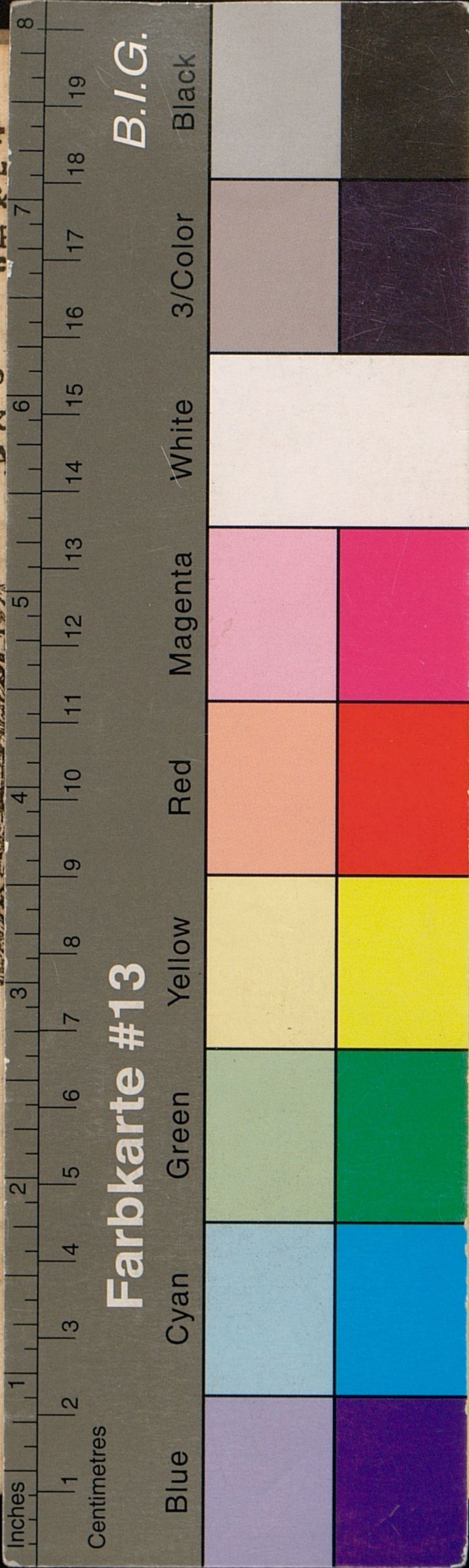
R
WAT

seminum tuum et israel fac
tu tuum quibus locutus es
pollicens quod multiplicares
semine eorum sic stellam caeli
et sic arenae quae est in littore
maris. **Et** nunc dicit dominus
quia sumus prope quia omnes
gentes sumus quae habitabunt in
terra tua hodie propter
iniquitatem nostram **Et** nunc est in tempore ut
principes et prophetae et omnes viri
de holocaustis vestris sacrificia
vestra nec gladius vestri in
caelum nec locus primum
in coram te ut possimus in
venire **Et** israel dicit dominus in
dies tota et terra habitantis
suscipiamur **Sicut** in ho
locausta dicitur et thaurorum
et sic in multis agrorum pro
quibus sic fuit sacrificium nostrum

Vol. 1
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

B.I.G.

Farbkarte #13

5.

Σὺν τῷ Θεῷ.

Disputatio Anti-photiniana,
Complectens
ἙΛΕΙΧΟΝ ΒΛΕΠΤΙΜΑΤΩΝ,
Quæ de
I. LEGE & 2. PEC-
C A T O,
Foyent, ac spargunt
NE ARIANI POLONICI,
Iussu
Reverendi & Amplissimi Collegii Theo-
logici, in inclytâ Lipsiensium Academiâ,
ἐξ ἐπιταξέως publicæ χάριν, proposita,
Ad diem 30. Sept. & 1. Octob.
Pro consequendâ potestate assumendi titu-
lum Doctoris in studio Theologico, quam
vulgò Licentiam vocant, à
M. LEONHARD. RECHTENBACH
Saltzensi, S.S. Theolog. Baccal. & Eccl.
VVeiffenf. Pastore ac Superin.
Lipsiæ, TOBIAS BEYER Excud. Anno 1612.

